

Taivalkoski itä- ja lounaisosat kulttuuriperintöinventointi 2011

Osa 1 Raportti

KUVAILEHTI

JULKAISUA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	2012
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	ASIANUMERO	6247/41/2011
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA			
ALUEEN NIMI			
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI			
ALUEYKSIKKÖ	Metsätalous, Ympäristötoiminto		
TEKIJÄ(T)	Hans-Peter Schulz		
JULKAISUN NIMI	Taivalkoski itä- ja lounaisosat kulttuuriperintöinventointi 2011		
TIIVISTELMÄ	<p>Metsähallituksen metsätalous suoritti Taivalkosken itä- ja lounaisosassa metsätalousmaiden kulttuuriperintöinventoinnin 28.6. – 30.7.2011 välisenä aikana. Inventointi on osa Kansallista metsäohjelmaa 2015, joka edellyttää kulttuuriperintö-kohteiden inventointia valtion omistamilla mailla varmistaakseen metsien monipuolisen hyödyntämisen kestävä kehityksen periaatteita noudattaen sekä kulttuuriperintökohteiden säilyttämistä, kunnostamista ja retkeilyn kehittämistä.</p> <p>KMO-kulttuuriperintöinventointi tehtiin Taivalkoskella jo vuosina 2009 ja 2010, inventoinnilla 2011 saatiin Taivalkosken metsätalousmaat kokonaan kartoitettu. Vuonna 2001 inventoinnin piirissä oli myös tähän alueeseen rajautuvat alueet Kuusamossa ja Pudasjärven eteläosassa (raportit H.-P. Schulz).</p> <p>Inventoinnissa dokumentoitiin 84 kohdetta (yht. 148 alakohdetta), joista 12 on esihistoriallisia, 27 historiallisia (ikä yli 100 v.), 3 ajoittamattomia, 40 uuden ajan kulttuuriperintökohteita ja 2 rakennusperintökohteita. Ennen inventointia alueelta (vuoden 2011 inventointialue) tunnettiin 7 esihistoriallista muinaisjännöstä. Suurin osa uuden ajan kulttuuriperintökohteista, jotka liittyvät pääasiallisesti metsätalouteen, uittoon, niittytalouteen ja poronhoitoon, tuli tietoon metsähallituksen henkilökunnan ja paikallisten asukkaiden haastelluissa.</p> <p>Inventointialue käsittää 20 500 ha, josta n. 9 % (1 850 ha) inventoitiin tarkasti (havaintolinjojen väli ≤ 50 m). Inventoinnin tarkoitus oli kartoittaa riittävä määrä rakenteita, jotta saadaan luotettava kuva alueen aiemmasta maankäytöstä. Oman arvion mukaan tavoite on saavutettu historiallisen/uuden ajan maankäytön ja esihistoriallisten pyyntirakenteiden osalta. Esihistorialliset kohteet, joista ei jää näkyviä merkkejä maan pinnalle (esim. asuinpaikat, haudat), ovat tässä aineistossa varmasti ”aliedustettuina”.</p>		
AVAINSANAT	Kansallinen metsäohjelma 2015, kulttuuriperintöinventointi, Taivalkoski		
KANNEN KUVA RAPORTTI OSA 1 RAPORTTI OSA 2	Harjunnokka 4 kivikautinen asuinpaikka Lomaniskansuo Paasikivi		
SARJAN NIMI JA NUMERO			
ISSN	ISBN (NIDOTTU) ISBN (PDF)		
SIVUMÄÄRÄ	291	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus, metsätalous	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, metsätalous	HINTA	

Sisällys

Osa 1 Raportti

1. TIIVISTELMÄ.....	2
2. ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT	3
3. JOHDANTO.....	4
3.1. Tausta.....	4
3.2. Inventointialueen sijainti ja laajuus.....	4
3.3. Esiselvitys.....	4
3.4. Toteutus ja menetelmät.....	4
4. INVENTOINTIALUEEN GEOLOGIA, MAISEMA JA LUONTO	7
5. ALUEEN TUTKIMUSHISTORIA.....	8
6. TULOSTEN TARKASTELU JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	10
ALLEKIRJOITUS.....	16
7. YHTEENVETO KOHTEET TAIVALKOSKI 2009-2011.....	17
LÄHTEET.....	18

Osa 2 Kohdeselostukset

Kohdeluettelo.....	2/1
Esihistorialliset kohteet.....	2/4
Historialliset kohteet.....	2/41
Ajoittamattomat kohteet.....	2/123
Uuden ajan kulttuuriperintökohteet.....	2/132
Rakennusperintökohteet.....	2/256

LIITTEET

Liite 1	Löytöluettelo (6 s)
Liite 2	Kohdeluokitukset (Excel-taulukko, 4 s)

1. TIIVISTELMÄ

Metsähallituksen metsätalous suoritti Taivalkosken itä- ja lounaisosassa metsätalousmaiden kulttuuriperintöinventoinnin 28.6. – 30.7.2011 välisenä aikana. Inventointi on osa Kansallista metsäohjelmaa 2015, joka edellyttää kulttuuriperintö-kohteiden inventointia valtion omistamilla mailla varmistaa metsien monipuolisen hyödyntämisen kestävän kehityksen periaatteita noudattaen sekä kulttuuriperintökohteiden säilyttämistä, kunnostamista ja retkeilyn kehittämistä.

KMO-kulttuuriperintöinventointi tehtiin Taivalkoskella jo vuosina 2009 ja 2010, inventoinnilla 2011 saatiin Taivalkosken metsätalousmaat kokonaan kartoitettu. Vuonna 2011 inventoinnin piirissä oli myös tähän alueeseen rajautuvat alueet Kuusamossa ja Pudasjärven eteläosassa (raportit H.-P. Schulz).

Inventoinnissa dokumentoitiin 84 kohdetta (yht. 148 alakohdetta), joista 12 on esihistoriallisia, 27 historiallisia (ikä yli 100 v.), 3 ajoittamattomia, 40 uuden ajan kulttuuriperintökohteita ja 2 rakennusperintökohteita. Ennen inventointia alueelta (vuoden 2011 inventointialue) tunnettiin 7 esihistoriallista muinaisjäännöstä. Suurin osa uuden ajan kulttuuriperintö-kohteista, jotka liittyvät pääasiassa metsätalouteen, uittoon, niittytalouteen ja poronhoitoon, tuli tietoon metsähallituksen henkilökunnan ja paikallisten asukkaiden haastattelussa.

Inventointialue käsittää 20 500 ha, josta n. 9 % (1 850 ha) inventoitiin tarkasti (havaintolinjojen väli ≤ 50 m). Inventoinnin tarkoitus oli kartoittaa riittävä määrä rakenteita, jotta saadaan luotettava kuva alueen aiemmasta maankäytöstä. Oman arvion mukaan tavoite on saavutettu historiallisen/uuden ajan maankäytön ja esihistoriallisten pyyntirakenteiden osalta. Esihistorialliset kohteet, joista ei jää näkyviä merkkejä maan pinnalle (esim. asuinpaikat, haudat), ovat tässä aineistossa varmasti ”aliedustettuina”.

2. ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Tutkimuskohteen koko nimi	Pudasjärvi pohjoisosa.
Tutkimusalue	Valtion omistama talousmetsäalue Taivalkosken kunnassa, joka rajautuu kunnan itäosaan VT 5 Suomussalmi - Kuusamo itäpuolelle sekä Metsäkylässä alueet paikallistien 18784 Metsäkylä – Pyhäkylä eteläpuolella ja kantatien 894 Taivalkoski - Puolanka länsipuolella.
Tutkimuksen laji	Inventointi
Kohteen ajoitus	Esihistoriallinen aika – Uusi aika
Peruskarttalehti/-lehdet	
Kohteen sijainti yhteiskoordinaatistossa	
Maanomistaja	Suomen valtio/Metsähallitus, metsätalous
Tutkimuslaitos	Metsähallitus, metsätalous
kenttätyönjohtaja	Hans-Peter Schulz
Tutkitun alueen laajuus	20 500 ha (KMO-tavoitealue)
Tutkimuksen kustantaja ja tutkimuskustannukset	Metsähallitus
löydöt (nrot), diarointi pvm. kokoelma, tallennuspaikka	KM 38908, KM 38909, KM 38910, KM 38911, KM 30912, KM 38913, Diar. 19.10.2011.
rahakammioon toimitetut rahat	-
rakennusfragmentit (nrot)	-
mustavalkonegatiivit, diapositiivit ja digitaaliset kuvatallenteet (nrot)	Kuvat on tallennettu Metsähallituksen arkistoon. Tekijänoikeus kuviin on Metsähallituksella.
aikaisemmat tutkimukset ja tarkastuskäynnit	Inventointi M. Torvinen 1982 Taivalkosken inventointi Mika Sarkkinen 1998. KMO-kulttuuriperintöinventoinnit: T. Karjalainen ja J. Taivainen Taivalkoski itäinen osa 2009 H.-P. Schulz ja J. Taivainen Taivalkoski läntinen osa 2009 H. Kelola-Mäkeläinen ja H.-P. Schulz Taivalkoski pohjoisosa 2010
arkistoitu kirjeenvaihto (tutkimusluvan diaarino, lausunnot)	-
mahdolliset tutkimuskohdetta koskevat julkaisut	
tutkimuskertomuksen sivumäärä	291
Alkuperäisen tutkimuskertomuksen säilytyspaikka ja kopioiden säilytyspaikat	Metsähallitus arkisto. 6247/41/2011

3. JOHDANTO

3.1 Tausta

Metsähallituksen metsätalous suoritti Taivalkosken itä- ja lounaisosassa metsätalousmaiden kulttuuriperintöinventoinnin 28.6. – 30.7.2011 välisenä aikana. Inventointi on osa Kansallista metsäohjelmaa 2015, joka edellyttää kulttuuriperintö-kohteiden inventointia valtion omistamilla mailla varmistukseen metsien monipuolisen hyödyntämisen kestävä kehityksen periaatteita noudattaen sekä kulttuuriperintökohteiden säilyttämistä, kunnostamista ja retkeilyn kehittämistä.

KMO-kulttuuriperintöinventointi tehtiin Taivalkoskella jo vuosina 2009 ja 2010, inventoinnilla 2011 saatiin Taivalkosken metsätalousmaat kokonaan kartoitettu. Vuonna 2011 inventoinnin piirissä oli myös tähän alueeseen rajautuvat alueet Kuusamossa ja Pudasjärven eteläosassa (raportit H.-P. Schulz).

3.2. Inventointialueen sijainti ja laajuus

Tutkimusalue rajautuu kunnan itäosaan VT 5 Suomussalmi - Kuusamo itäpuolelle sekä Metsäkylässä alueet paikallistien 18784 Metsäkylä – Pyhäkylä eteläpuolella ja kantatien 894 Taivalkoski - Puolanka länsipuolella. (kartta 1 s. 6). Inventointialue käsittää 20 500 ha, metsätalousmaiden lisäksi siihen kuuluu myös soita, rämeitä sekä kallio- ja rakka-alueita (ns. jouto- ja kitumaita). Alueesta n. 9 % (1 850 ha) inventoitiin tarkasti (havaintolinjojen väli \leq 50 m). Lisäksi kartoitettiin 6 kohdetta vuoden 2009 - 2010 inventointialueilla, joista tuli ilmoitukset kenttätöiden aikana. Inventoinnin tarkoitus oli kartoittaa riittävä määrä rakenteita, jotta saadaan luotettava kuva alueen aiemmasta maankäytöstä.

3.3. Esiselvitys

Esiselvityksessä käytettiin Kansallisarkiston vanhoja karttoja, Museoviraston ja Metsähallituksen arkistojen aineistoa, Museoviraston rekisteriportaalia, GTK:n kallioperä- ja maaperäkartoja, Metsähallituksen ja GTK:n julkaisuja ja Metsähallituksen Sutigis- ja Reiska-tietokantoja; lisäksi haasteltiin Metsähallituksen paikallista henkilökuntaa ja paikallisia asukkaita. Esihistoriallisten ja osittain historiallisten kohteiden paikantamiseen valittiin maaperän ja topografian perusteella otolliset alueet (esim. harjut, hiekkaiset rantatörmät, muinaiset rantamuodostelmat, poikkeavat luonnonmuodostelmat) sekä alueet, joiden nimistö viittaa aiempaan ihmisen toimintaan.

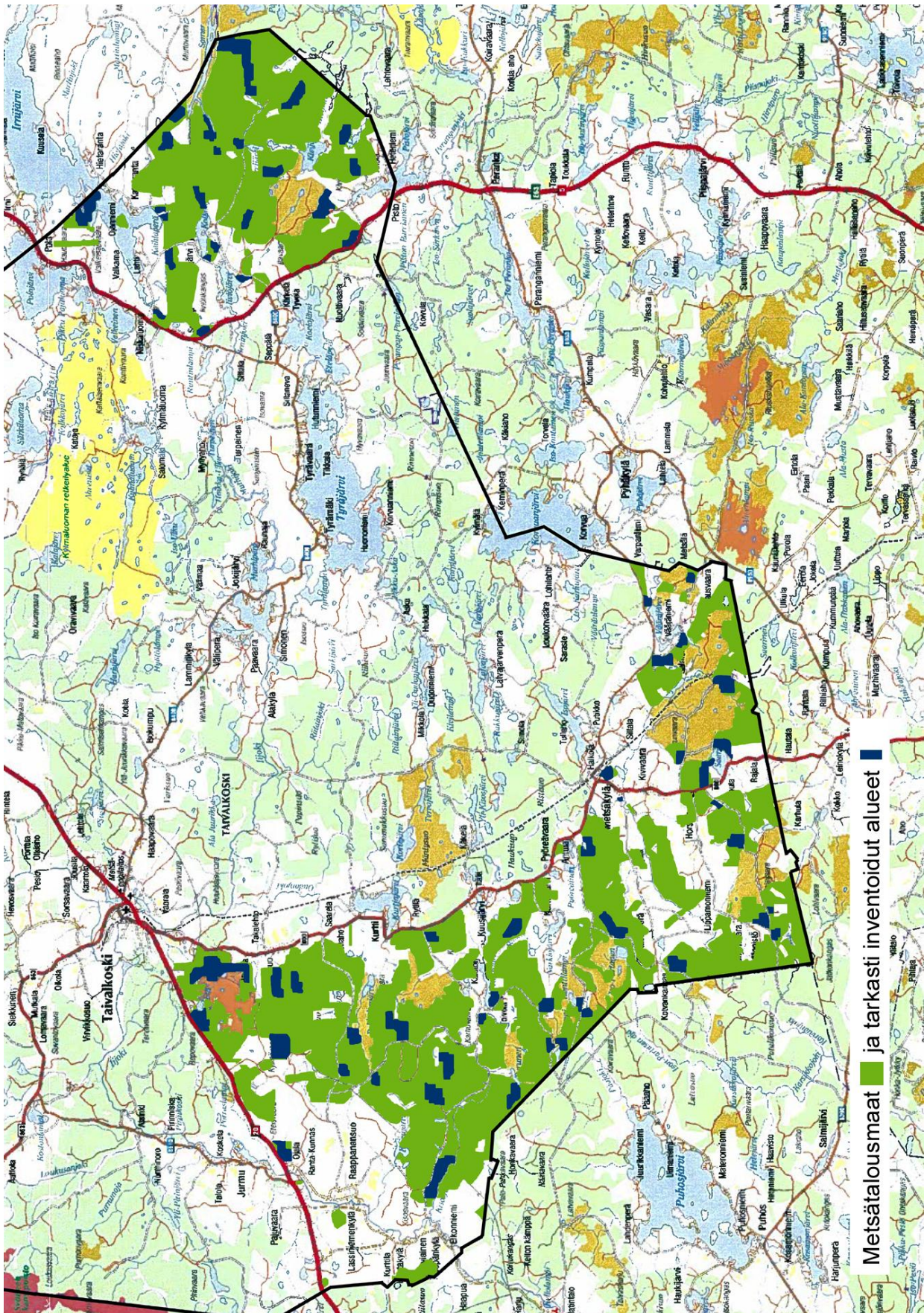
3.4. Toteutus ja menetelmät

Tutkimuksen kohteena olivat kaikki ihmisen toiminnasta jääneet rakenteet esihistorialliselta ajalta toiselle maailmansodalle asti, sen lisäksi kartoitettiin myös nuoremmat metsätalouteen liittyvät merkittävät rakenteet (savottakämpät, uittorakenteet, metsälentokentät).

Kenttätöihin osallistui allekirjoittaneen lisäksi harjoittelija/arkeologi Timo Sepänmaa ja suunnittelumetsuri Mauno Tyni Ari-Pekka Ylitalo (13.6. -24.6.). Esiselvityksen perusteella valitut alueet tarkastettiin tiheällä linjavälillä (maastosta/metsästä riippuen 30-50 m havaintoväli), näin tehtiin myös ilmoitettujen kohteiden lähiympäristöstä. Lisäksi valittiin muita alueita siten, että syntyy säännöllinen rasteri kattaen koko tutkimusalueen. Karkeampi havaintoverkko (2-4 havaintolinjaa, väli 50-200 m) syntyi matkalla valikoiduille alueille. Kohteiden dokumentoinnissa käytettiin maastogis-

laitetta (metsurit), GPS-paikantimella varustettua maastotietokonetta (Panasonic CP-U1), Egnos-yhteensopivaa GPS-laitetta (Garmin) ja digikameraa. Kohdetiedot tallennettiin Metsähallituksen Reiska-tietokantaan. Koska suuri osa uuden ajan kulttuuriperintöjäännöksistä (puurakenteet) on häviämässä, panostettiin valokuvausdokumentointiin. Valokuvatietokannan rakennetta tai sijaintia ei ole vielä ratkaistu.

Inventoinnissa dokumentoitiin 84 kohdetta (yht. 148 alakohdetta), joista 12 on esihistoriallisia, 27 historiallisia (ikä yli 100 v.), 3 ajoittamattomia, 40 uuden ajan kulttuuriperintökohteita ja 2 rakennusperintökohteita. Ennen inventointia alueelta (vuoden 2011 inventointialue) tunnettiin 7 esihistoriallista muinaisjäännöstä. Suurin osa uuden ajan kulttuuriperintö-kohteista, jotka liittyvät pääasiassa metsätalouteen, uittoon, niittytalouteen ja poronhoitoon, tuli tietoon metsähallituksen henkilökunnan ja paikallisten asukkaiden haastattelussa.

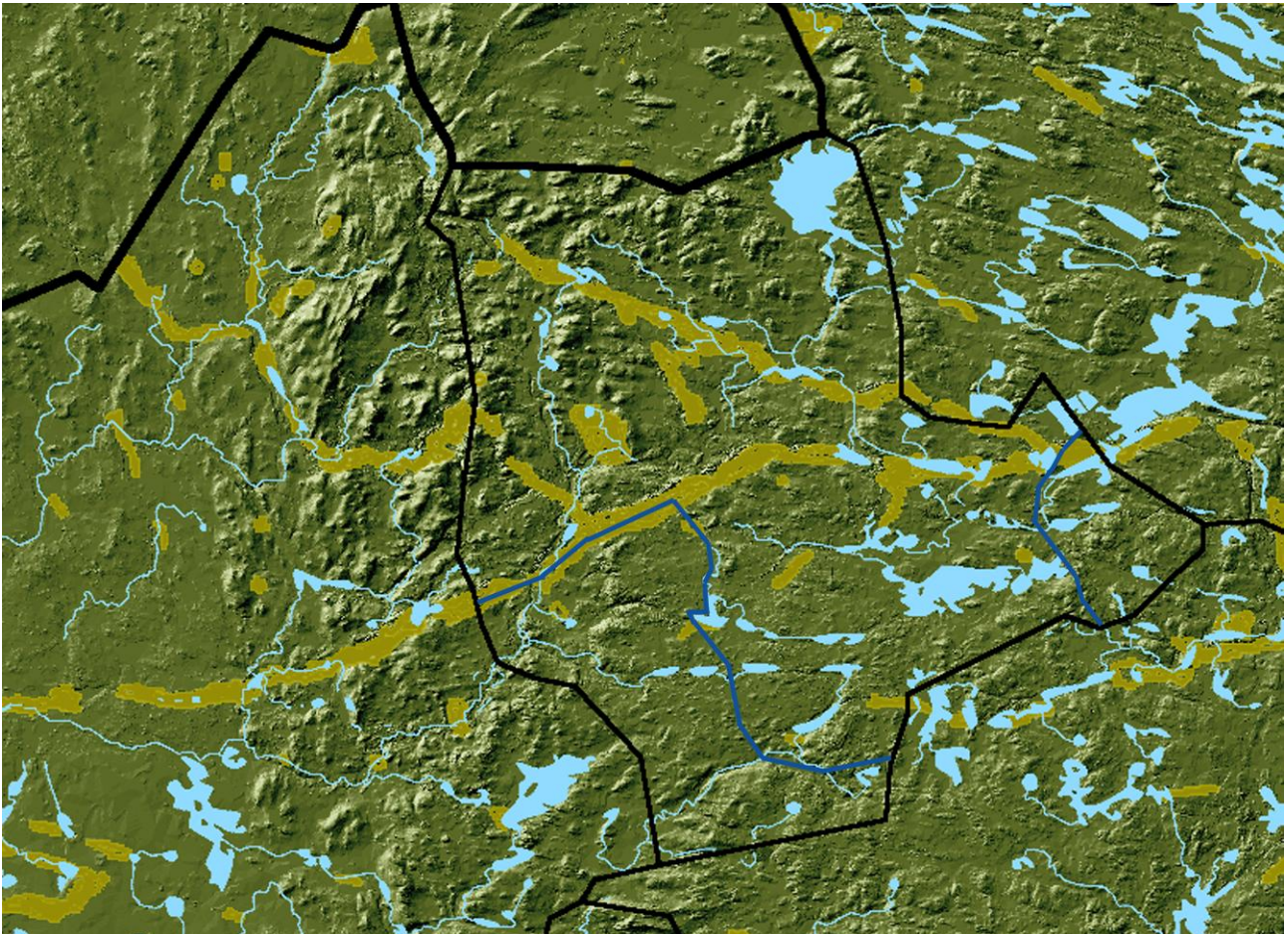
Kartta 1. Inventoinialue (metsätalousmaat) vihreänä; tarkasti inventoidut alueet sinisenä.

© Maanmittauslaitos 2008, Metsähallitus 2011

4. INVENTOINTIALUEEN MAISEMA, GEOLOGIA JA LUONTO

Alueen kallioperä on pääosin gneissia ja migmatiittia, lisäksi alueella on useita diabaasijuonia (Kallioperäkartta 1: 1 000 000; GTK). Maaperä on pääosin epätasaista pohjamoreenia, alueen pohjois- ja keskiosassa hienojakoisempi, alueen eteläosassa kivikkoisempi, varsinkin Isojärven ympäristössä. Sekä itäisen että lounaisen inventointialueen pohjoislaidalla on leveä harjujakso (Ala-Irnin pohjoispuolella ja Taivalkosken kirkonkylän länsipuolella VT: n 20 tuntumassa). Alueen eteläosassa on pienempi itä-länsi suuntainen harjujakso Isojärven ja Anttilanjärven välillä, joka on suurimaksi osaksi soranoton takia tuhoutunut. Noin kolmasosa tutkimusalueesta on turvekerrosten peittämä. Alueen eteläreunassa on meteoriittikraatteri, halkaisijaltaan 1,5 km kokoinen Saarijärvi, jonka ympäristöstä on löytynyt pirstekartioita.

Taivalkoski kuuluu Koillismaan vaaraseutuun, joka on osa Itä-Suomen Karelidien vaara-alueesta. Korkeuserot inventointialueen pohjois- ja keskiosassa ovat aika pienet, keskimäärin alle 30 m. Maisemaa hallitseva matalat melko tasaiset laajat vaarat, jotka ovat soiden ympäröimiä. Alueen eteläosassa Isojärven etelä- ja itäpuolella korkeuserot kasvavat jopa yli 70 metriin, maisemakuva siellä on hyvin vaihteleva ja mosaiikkimainen. Tutkimusalue kuuluu Iijoen latvavesistöalueeseen. Monet pienemmät joet sekä osa järvistä on itä-länsi- suuntaisia.

Kartta 2. Alueen korkokuva (25 m – korkeusmalli, vinovalovarjoste), vesistöt ja harjut. © Metsähallitus 2011.

Alue on kasvimaantieteellisesti keskiborealisen (länsi- ja keskiosa) ja pohjoisborealisen (vaara-alue) kasvillisuusvyöhykkeen vaihettumisaluetta (Eskola & al. 1998). Vaara-alue on havupuuvaltainen, siellä on säilynyt runsaasti vanhaa kuusikkoa sekä tasaisesti vahva haapakanta. Puustoon ja aluskasvillisuuteen vaikuttavat sekä supra-akvaatinen (yli 205 m mpy) rannerikas maaperä että

alueen aiempi maankäyttö (kaskiviljely). Muita alueita leimaavat metsätalouskäytössä olevat laajat kangasmetsät, jotka vaihtelevat harjujen kuivista mänty-/jäkäläkankaista reheviin mustikkatyyppeihin sekametsiin, vesistöjen läheisyydessä esiintyy myös lehtoja. Kuivia jäkäläkankaita löytyy vain harjuista. Nykyään suuri osa kankaista on muokattu, ja myös alun perin rehevämille maille on istutettu mäntyä. Suot ovat enimmäkseen aapasoiita, joiden reunat ovat tiheäkasvuista rämettä. Soista hieman yli puolet on ojitettu.

5. ALUEEN TUTKIMUSHISTORIA

Taivalkoskella tehty 1990-luvun lopulla ja 2000-luvulla useita arkeologisia inventointeja, joista kolme, J. Saukkosen ja T. Pärssisen tarkastus 1993, M. Sarkkisen vuonna 1999 tekemä kunnan perusinventointi sekä S. Kangasniemen kenttäradan inventointi 2009 ulottuivat vuoden 2011 tutkimusalueelle. Rajautuvilla alueilla tehtiin vuosina 2009 - 2010 kolme inventointia KMO-kulttuuriperintöinventointihankkeen puitteissa: T. Karjalainen ja J. Taivainen Taivalkoski itäinen osa 2009, H.-P. Schulz ja J. Taivainen Taivalkoski läntinen osa 2009 ja H. Kelola-Mäkeläinen ja H.-P. Schulz Taivalkoski pohjoisosa 2010.

Ennen v. 2011 inventointialueelta tunnetut esihistorialliset muinaisjäännökset ovat

Paloniemi, kivikautinen asuinpaikka	832010041
Kaihlasaari E, kivikautinen asuinpaikka, maakuopat	832010044
Kaihlasaari, maakuopat	832010045
Tölppäreenhauta NW, kivikautinen asuinpaikka	832010039
Tölppäreenniemi, kivikautinen asuinpaikka	832010040
Tölppäreenniemi, kivikautinen asuinpaikka	832010042
Laminniemi, maakuopat	832010074

Asuinpaikat sijaitsevat kaikki Ala-Irnijärven rantavyöhykkeellä ja ovat säännöstellyn takia todennäköisesti pitkälti tuhoutuneet.

Tietoa alueen esihistoriallisesta maankäytöstä

Mannerjäätikkö vetäytyi Taivalkoskelta noin 10 600 – 10 400 vuotta sitten. Nykyisin yli 205 m korkeat alueet, kuten inventointialue, olivat jäätikön sulamisen jälkeen kuivaa maata; muinaisen Ancylysjärven ranta ulottui silloin kapeana vuonona nykyisessä Iijoki-laaksossa Taivalkosken kirkonkylälle asti. Todennäköisesti kesti vain muutama vuosisata ennen kuin alueelle syntyi varhaiselle asutukselle otolliset olosuhteet. Sitä saatiinkin todistus Jurmun kylän Paloharjun asuinpaikalta, joka sijaitsi ym. mainitussa vuonon rannalla: radiohiiliajoitus palaneista luista antoi iän $9\,550 \pm 50$ vuotta cal BP (H. Kelola-Mäkeläinen 2010). Paloharju on toistaiseksi koko Pohjois-Pohjanmaan vanhin ajoitettu kivikautinen asuinpaikka.

Vaikka kivikautinen asutus keskittyi kivikaudella merenrannan jokisuuseuduille ja sisämaassa isojen vesistöjen rannoille, metsästettiin ja kalastettiin koko ajan myös syrjäseuduilla. Taivalkoskelta on löydetty (inventointitulokset 2011 mukaan lukien) Ala-Irnijärveltä mesoliittinen alkeellinen kirves (n. 7 500-6 000 e.Kr.) ja varhaista kampakeramiikkaa (n. 5 000 e.Kr.). Lisäksi tunnetaan Taivalkoskelta löydetty tyypillistä kampakeramiikkaa keskineoliittiseltä vaiheelta n. 4 000-3 000 e.Kr. sekä varhaismetallikautista asbestikeramiikka (Anttilan ja Kjelmöyn keramiikkaa) n. 1 000 e.Kr.-

200 j.Kr. (Pesonen 1999). Taivalkosken pohjois- ja itäosista löydetyt pyyntikuoppajärjestelmät ajoittuvat todennäköisesti neoliittiseltä kivikaudelta rautakaudelle ulottuvaan jaksoon. Salmelan talon mailta 1800-luvun lopulla löydetty rautakirves (KM 2266:27; MV- rekisteriportaali) on mahdollisesti rautakautinen. Latvajärvi 1:n inventoinnissa löytyneet keittokuopat ovat todennäköisesti varhaismetallikautisia tai rautakautisia.

Tietoa alueen historiallisesta maankäytöstä

Varhaiseen historialliseen asutukseen liittyviä kiinteitä rakenteita ei ole toistaiseksi löydetty, mutta ajanjaksolta löytyy epäsuoria viitteitä kiinteästä asutuksesta. Vuoden 1562 asiakirjassa on mainittu 'Wle lappemarck', joka on suora viite siitä, että Oulunjärven seudulla oli vielä silloin verotettu Lapinkylää (Julku 1991). Tämä tarkoittaa kirjoittajan mukaan sitä, että sen ja Kitkan sekä Maanselän lapinkylien välissä, Pudasjärven ja Taivalkosken seuduilla, on täytynyt olla myös lapinkylä. Runsa saamelaisnimistö alueella tukee tätä johtopäätöstä.

Alueella on harrastettu eränkäyntiä todennäköisesti jo 1300-luvulla (Iiläisten eräkalastus; Kauppi 2004). ”Uudisasutus” eli verotukseen piirin kuuluva maatalousasutus alkoi seudulla viimeistään 1590-luvulla. Savolaisten uudisasukkaiden osuus varhaisimmassa kyläasutuksessa on epäselvä; heidän varsinainen muuttoliike seudulle alkoi 1500-luvun lopussa. He toivat mukanaan uuden elinkeinon, kaskiviljelyn (Aarnio 2001), joka muutti vuosisatojen kuluessa seudun metsien rakennetta huomattavasti. Inventointialueen runsaat -aho ja -palo nimet kertovat intensiivisestä kaskenpoltosta. Vielä vuoden 1862 isojaon valmisteluun liittyvässä kartassa on suuri osa tutkimusalueen metsämaista merkitty kaskimaiksi (Poppius 1862).

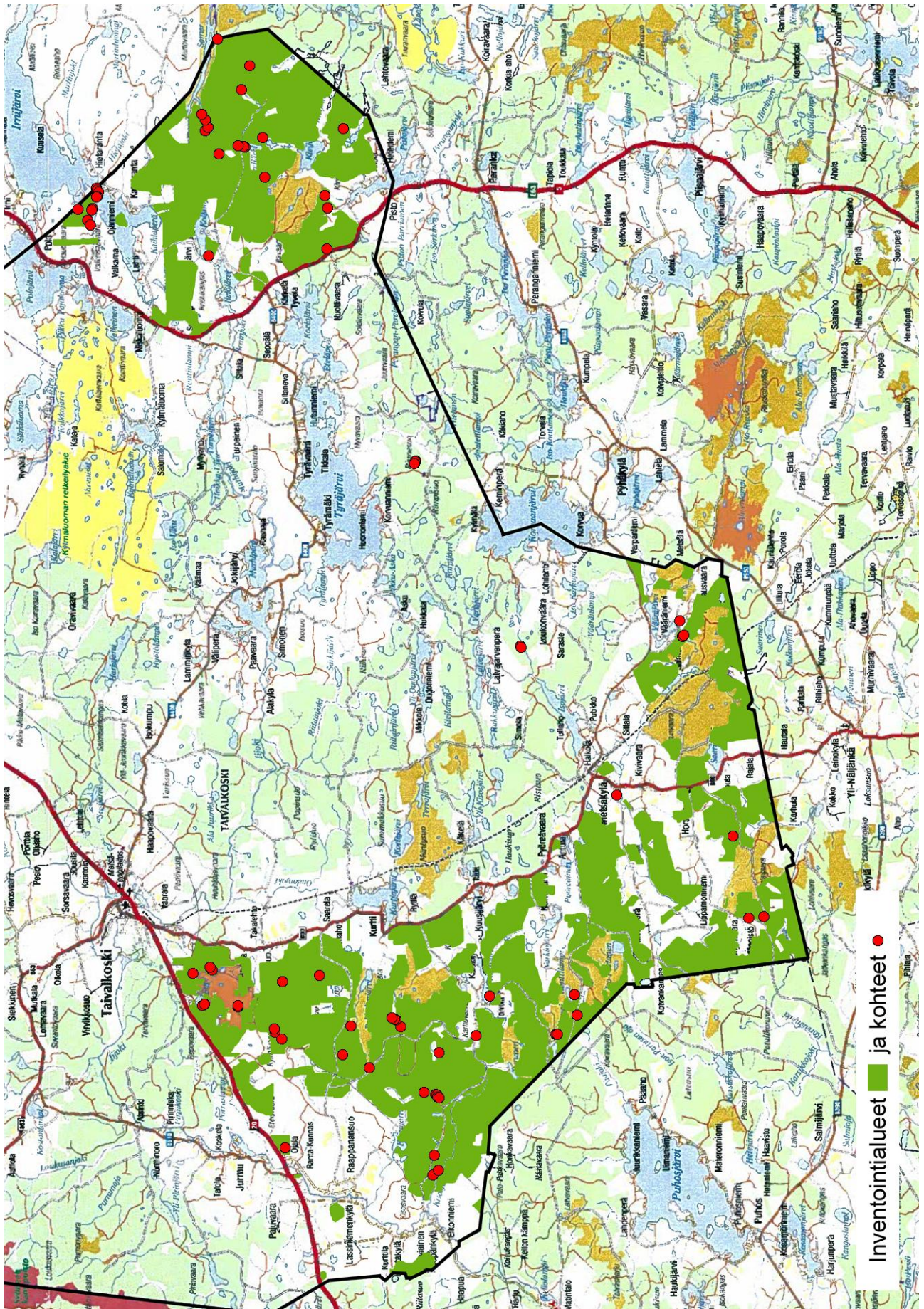
Pohjanmaan tervakauppa vilkastui 1600-luvulla, kun tervanpoltto levisi 1700-luvulla rannikkoseudulta sisämaahan ja myös Taivalkoskelle, sen kukoistusaika seudulla oli 1800-luku. Tervanpoltto oli tärkeä sivuelinkeino 1700- ja 1800-luvuilla, kotitarvetta varten pienempiä hautoja saatettiin polttaa vielä 1900-luvun alkupuolellakin. 1800-luvun loppupuolella alkoi sahateollisuuden voimakas kasvu, jonka takia sahatukkien kysyntä lisääntyi. Samalla alkoi myös valtion metsien systemaattinen hyötykäyttö. Merkkeinä tästä ovat metsätyökämpät, uittokämpät, uittokanavat ja -padot.

Aapasoilta korjatulla luonnonheinällä oli suurta merkitystä karjataloudelle. Vanhat luonnonniityt olivat käytössä pitkälle 1900-luvulle saakka (Aarnio 2001). Vesirantaniittyjen ohella myös soita raivattiin niityiksi ja niiden heinänkasvua parannettiin ns. paisuttamalla; suolle nostettiin vesi patoamalla suon läpi juokseva puro. Alue on ollut ja on edelleen myös tärkeä porotaloudelle; käytössä olevia erotuspaikkoja ja ruokintapaikkoja ei rekisteröity inventoinnissa, jäännöksiä aikaisemmasta toiminnasta ovat erotusaidat, kämpät ja porosuojat.

6. TULOSTEN TARKASTELU JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Inventoinnissa dokumentoitiin 84 kohdetta (yht. 148 alakohdetta), joista 12 on esihistoriallisia, 27 historiallisia (ikä yli 100 v.), 3 ajoittamattomia, 40 uuden ajan kulttuuriperintökohteita ja 2 rakennusperintökohteita. Ennen inventointia alueelta (vuoden 2011 inventointialue) tunnettiin 7 esihistoriallista muinaisjäännöstä.

Kohteet yhteensä	84	(148)
(suluissa alakohteet yht.)		
Esihistorialliset kohteet	12	(16)
kivikautinen / esihistoriallinen asuinpaikka	10 (14)	
liesi	1	
maakuoppa	1	
Historialliset kohteet	27	(49)
tervahauta	12	
tervapirtti jäännös	5 (6)	
asuinpaikka	1	
rajakivi	2	
paasikivi	1	
kiviröykkiö	1	
maakuoppa	4 (15)	
kesähautapaikka	1 (4)	
Ajoittamattomat kohteet	3	(3)
kivilatomus	2	
kivipöytä	1	
Uuden ajan kulttuuriperintökohteet	40	(78)
rakennus jäännös (muu rakennus, kämpä, niittysauna)	8 (28)	
niittylato	4	
niittysauna	1	
heinäsuova	1	
porokämpä	3 (6)	
poroaita	2	
laavu	1	
myllyjäännös/-ränni	2	
silta/ylityspaikka	1	
pato	1	
pitkospuut	2	
pilkkapuu/-reitti	2 (5)	
merkkipuu/karsikko	2	
leimapuu	2 (3)	
puuristikko	1	
metsälentokenttä	1	
kolmiomittaustorni	3 (4)	
kalaränni	3	
Rakennusperintökohteet	2	(2)
uittokämpä	1	
veneliiteri	1	

Kartta 3. Inventoinnissa tarkastetut kohteet. Metsätalouden hallinnoimat alueet vihreänä. © Metsähallitus 2011

Inventointialueen rakenne vaikuttaa tiettyjen kohdetyyppien ”edustavuuteen”. Suurin osa vesistöjen rantavyöhykkeistä on yksityisomistuksessa, vain alle 10 % ranta-alueista on metsätalouden hallinnoimaa. Koska esihistoriallisen pyyntiväestön asuinpaikat sijaitsivat pääosin muinaisilla merenrantavyöhykkeillä sekä sisävesien rannoilla, potentiaalisten esihistoriallisten muinaisjäännösten tiheys tutkimusalueella oli oletettavasti verraten pieni. Myös niittytalouteen liittyvät rakenteet ovat selvästi aliedustettuna. Syynä tähän on se, että tilat/torpat saivat mahdollisuuden lunastaa heidän valtionmailla sijainneet nautintoalueet.

Esihistorialliset kohteet

Esihistorialliset kohteet sijaitsevat, Saukkolammen tulisija lukuun ottamassa, kaikki Ala-Irnijärven pohjoisrannalla Hietasalmen pohjoispuolella ja Laukunperän lahdessa. Kohdalla on leveä itä-länsisuuntainen harjujakso. Kaksi asuinpaikoista, Laukunharju 3 ja 4, ovat rantavyöhykkeessä ja säännöstellyn takia pitkälti tuhoutuneet. Harjunnokan 2, Laukunharjun 1 ja Laukunperän asuinpaikoista on vielä osia rantatörmän yläpuolella säilynyt. Harjunnokasta 2 löytyi rantavedestä iso alkeellinen kirves. Muut asuinpaikat sijaitsevat korkeammilla rantaterassilla n. 3-4 m nykyisen järvenpinnan yläpuolella. Näistä Harjunnokka 4 (alempi terassi) on erittäin löytörikas, äestysurissa näkyi runsaasti kvartsia, palanutta luuta ja kiviesineiden katkelmia; rantatörmän yläosasta löytyi keskittymä varhaista kampakeramiikkaa (K I:1); se on tyyppin ensimmäinen löytöpaikka Taivalkoskella. Mielenkiintoisia ovat asuinpaikkarykelmät Harjunnokka 3 ja 4, jotka sijaitsevat kauempana järvestä ja noin 4 – 5 m järven säännöstelyrajan yläpuolella. Molemmat sijaitsevat harjun notkelmissa ja näissä oli useita pienikokoisia löytökeskittymiä (lieden jäännökset, palanutta luuta, kvartsia, punertavaa likamaata). Niiden ajoitus on toistaiseksi epävarmaa (Harjunnokasta 4 on otettu luunäyte radiohiiliajoitusta varten). Hieman pohjoisempana löytyi harjun laelta maakuoppa (Kolkonperä), joka on huuhtoutumiskerroksen perusteella esihistoriallinen. Kuivilla hiekkamailla huuhtoutumiskerros muodostuu erittäin hitaasti ja esim. juuri ja juuri näkyvä ohut huuhtoutumiskerros on useita satoja vuosia vanhaa, noin 5 – 10 cm paksu huuhtoutumiskerros on iältään yli 1000 vuotta (Jauhiainen 1973, Schulz 2006).

Laukunharju 3 esihistoriallinen asuinpaikka idästä.

Historialliset kohteet

Kaksi kohdetta Ala-Irnijärven pohjoisrannasta ovat todennäköisesti varhaiselta historialliselta jaksolta: jo aiemmin tunnettu Harjunokka 1 maakuoppa (mj-rek. 832010074 Lamminniemi), joka on huuhtoutumiskerroksen perusteella historiallinen; sekä Salmentauskankaan asuinpaikka. Paikalta löytyi kaksi soikea likamaa-aluetta, jotka sisälsivät runsaasti luunsiruja ja palaneita kivenmuruja. Paikalla oli mahdollisesti kaksi kiinteä rakennetta/asumusta. Kikarinlammen koillispuolelta löytyi 12 maakuopan epäsäännöllinen rykelmä; kuoppien funktiota on epäselvä. Väljänlamminkankaalla ovat kaksi ylärinteeseen kaivettua kuoppa, niiden takaosassa on pieni nokimaakuoppa, ja alarinteen suuntaan rännimäinen syväne, mahdollisesti kyse on jonkinlaisista keittokuopista.

Tervahaudat muodostavat historiallisen ajan muinaisjäännöksistä suurimman ryhmän. Inventoinnissa tervahautoja tarkastettiin yhteensä 12 kappaletta ja ne sijaitsivat pääsääntöisesti kuivilla mäntykankailla suon tai vesistön läheisyydessä. Tervapirtin jäännöksiä löytyi 6 kpl ja ne sijaitsivat kaikki tervahaudan lähellä n. 15 – 30 m etäisyydellä haudasta. Pirteistä oli säilynyt tavallisesti vai sammaleen ja varpujen peittämät kiukaan jäänteet, joissakin oli vielä hirsikehikon jäänteet havaittavissa.

Merkitsevänä löytönä voidaan pitää Kolmikannan rajakiveltä (nyk. Suomussalmen, Kuusamon ja Taivalkosken raja) havaitut hakkaukset: kruunun muoto ja ilmeinen vuosiluku 1722 viittaa Uudenkaupungin rauhan jälkeinen rajaselvitykseen (tiedonanto Ville Laakso). Kyseessä on kuitenkin rajakivi, joka sijaitsee silloisen Kajaanin linnanlänin sisärajalalla.

Kolmikanta rajakivi lännestä.

Muita inventoinnissa löytyneitä kohteita ovat kesähautapaikka, kiviröykkiö ja paasikivi.

Ajoittamattomat kohteet

Osaa kivrakennelmista ei voitu ajoittaa tarkemmin. Portinvaaralla, Portinloman jyrkän 30 m korkean kalliorinteen yläpuolella on kaksi laakakivistä tehty, nykyään melko hajonnutta kivrakennelmaa; jotka oli paikallisen oppaan mukaan alun perin neliönmuotoisia ja yli metri korkeaa. Toisen kohteen

alaosan rakenne oli vielä hyvin tunnistettavissa. Vastaavia tornimaisia, mutta pyöreitä kivilatomuksia on löytynyt eri paikoista Pudasjärveltä. Vuoden 2011 inventointialueen pohjoispuolella sijaitsevalla Haapovaaralta löytyi v. 2010 kaksi kivipöytää. Metsurin ilmoituksen perusteella löytyi 2011 läheltä vielä kolmas kivipöytä. Kaikki ovat kolmen tukikiven päällä olevia isoja kivilohkareita. Koska alueen paljaalla kalliopinnalla ei ole paljon muita pieniä kiviä, tuntuu epätodennäköiseltä, että kyse on luonnonmuodostelmista. Perimätiedon mukaan (tiedonanto Mauno Tyni) vaaralla olisi ollut seitoja. Ei ole kuitenkaan tietoa, että kyseessä olisi juuri ko. kivipöydät.

Portinvaara 1 kivilatomus.

Uuden ajan kulttuuriperintökohteet

Suurin osa uuden ajan kulttuuriperintökohteista, jotka liittyvät pääasiallisesti metsätalouteen, uittoon, maatalouteen ja poronhoitoon, tuli tietoon metsähallituksen henkilökunnan ja paikallisten asukkaiden haastatteluissa. Kohteita dokumentoitiin yhteensä 40 kappaletta (78 alakohdetta). Rakenusten jäänteet muodostavat suurimman ryhmän (12 kpl / 34 alakohdetta). Tähän ryhmään kuuluvat savottakämpät, porokämpät ja niittysaunat. Muita metsätalouteen liittyviä kohteita ovat, leimapuut, puuristikot ja modernin metsätalouden metsälentokentät. Poroerotusaitojen jäänteet löydettiin 2 kpl. Niittylatoja löytyi alueelta neljä ja heinäsuovia vain yksi. Liikkumiseen liittyvät kohteita ovat polkujen pilkkapuut, pitkospuut ja sillan jäännökset. Korvuanjoella, Vääräjärven eteläpuolella ovat kahden myllyn jäänteet. Lisäksi löytyi kaksi merkkipuuta/karsikkoo, joihin oli kaiverrettu nimikirjaimia ja erilaisia merkkejä. Muita kohteita olivat moderniin maankäyttöön liittyvät kolmiomittaustornien jäänteet (4 kpl) ja kalarännit (3 kpl).

Koska suurin osa uuden ajan kulttuuriperintöjäännöksistä (puurakenteet) on pikku hiljaa häviämässä, on niiden dokumentointi tärkeää. Inventoinnissa panostettiin erityisesti valokuvausdokumentointiin.

Jänissuon (1) niittylato.

Rakennusperintökohteet

Inventoinnissa dokumentoitiin kaksi rakennusperintökohdetta: Vääräjärven entinen uittokämppä, joka on kunnostettu Metsäkylän kyläyhdistyksen toimesta ja nykyään matkailukäytössä, sekä Sarvijärven pohjoisrannalla oleva veneliiteri, joka on jäänyt pois käytöstä ilmeisesti jo muutama vuosi sitten. Molempien rakennuksen kunto on hyvää.

Inventoinnin arviointi ja johtopäätökset

Talouss metsän eri kasvatusluokat vaikuttavat inventointityöhön ja -tuloksiin. Parhaimmat havaintomahdollisuudet ovat uudistuskypsässä ja varttuneessa kasvatusmetsässä. Avohakkuualueilla ja aivan nuorena taimikossa havaintomahdollisuudet ovat kohtuulliset, mikäli maanmuokkaus on ollut kevyttä. Huonoimmat havaintomahdollisuudet ovat noin 10 – 30 vuotta ikäisessä kasvatusmetsässä, jossa näkyvyys on niin huono, että niiden inventoiminen ei ole järkevää. Myös maanmuokkaus vaikuttaa kohteiden säilymiseen. Auraus tai laikutus tuhoaa todennäköisesti suurimman osan mahdollisista rakenteista tervahautoja ja näkyvissä olevia rakennusten jäänteitä lukuun ottamatta.

Tutkimusalueella arviolta noin 35% pinta-alasta (n. 7 200 ha) on havaintomahdollisuuden sekä eri kohteiden löytämismahdollisuuden (maasto, maaperä, tapahtunut maanmuokkaus) perusteella otollista kulttuuriperintöinventoinnille. Inventoinnissa 2010 tutkittiin hieman yli neljäs osa tästä. Tavoitteena ollut 8 % maastokattavuus ylitettiin jonkun verran (9 %). Oman arvion mukaan inventointi oli tarpeeksi kattava ja tulokset antavat riittävän kuvan sekä alueen historiallisen/uuden ajan maankäytöstä että esihistoriallisista pyyntirakenteista. Sen sijaan esihistorialliset kohteet, joista ei jää näkyviä merkkejä maan pinnalle (esim. asuinpaikat, haudat), ovat tässä aineistossa varmasti ”ali-edustettuina”. Tämä johtuu siitä, ettei laajamittaista koekuopitusta ole mahdollista toteuttaa tämän inventoinnin tarkoituksen ja resurssien puitteissa.

Inventoinnissa saatiin mielenkiintoisia tuloksia, jotka antavat lisätietoa alueen varhaisimmasta asutuksesta ja varhaisen historiallisen ajan asutuksesta. Alueen historiallisesta ja uuden ajan maankäytöstä saatiin kattava kuva; monet siitä kertovat rakenteet ovat kuitenkin aikaa myöten häviämässä, mutta ne pystyttiin nyt dokumentoimaan ja siten säilyttämään niiden sisältämä tieto.

Oulussa 12.3.2012

Hans-Peter Schulz

7. Yhteenveto: Kohteet Taivalkoski 2009-2011.

Kohteet suojeluluokituksen mukaan (yht. 416)	n	%
Esihistoriallinen muinaisjäännös	51	12,3
Historiallinen muinaisjäännös	117	28,1
Ajoittamaton muinaisjäännös	5	1,2
Uuden ajan kulttuuriperintökohde	212	50,1
Sotahistoriallinen kohde	26	6,3
Rakennusperintökohde	8	1,9

Kohteet maankäytön / elinkeinon mukaan

Esihistoriallisen ajan maankäyttö

Asuminen (asuinpaikka, leiripaikka, kodansija, liesi)	20
Metsästys (pyyntikuoppa, -järjestelmä)	23
Muu (maakuoppa)	8

Historiallisen ajan maankäyttö

Asuminen / maatalous (talo, torppa, muu tila)	
Hautaus (kalmisto, hauta, kesähauta)	2
Kaskiviljely (kaskiröykkiö, merkkipuu)	1
Tervanpoltto (tervahauta, tervapirtti, kolopuuryhmä)	101
Hiilenpoltto (miilu, miilupirtti)	2
Savotta (kämpä, varsitie, leimapuu, parkkauspuuki, puuristikko, konttipuu)	51
Uitto (kämpä, pato, kanava, ramppi, lanssi, muu uittolaite)	4
Niittynautinto (kämpä, sauna, lato, suova, pato, laavu, aita, konttipuu)	33
Porotalous (erotusaita, kämpä, liemu)	12
Metsästys, linnustus (väijytyskuoppa, ansa, uuttu)	5
Kalastus (pato, liistekatiska, vene, kopukka, rana, verkkolato, kalakellari)	4
Tuotantolaitokset (mylly, saha)	4
Liikkuminen (tienpohja, kapulatie, talvitie, pilkkareitti (-puu), pitkospuut, silta)	34
Maanmittaus (kolmiomittaustorni, kiintopiste, paasikivi)	8
Modernin metsätalouden kohteet (palovartiotorni, palovartian maja, taimikellari, metsälentokenttä)	6
Muut tilapäisasutukset	38
Muut patorakenteet	11
Muut aidat	5
Muut kivi-/maarakenteet	11
Sotahistorialliset kohteet	26
Muu	10

LÄHTEET

Kirjallisuus

Aarnio, Jouni 2001. Maankäytön historiaa Syötteen alueella. *Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja*.

Sarja A No 133.

Hjort, J. 2001: Syöte Life-alueen geomorfologia. Lehtonen H. (toim.) 2001: Luontoa ja historiaa Syötteen alueelta _ Syöte Life-projektin perusselvitykset. – Metsähallitus; Pohjanmaan-Kainuun luontopalveluiden arkisto, Oulu.

Jauhiainen, E. 1973. Age and degree of podzolization of sand soils on the coastal plain of northwest Finland, *Commentationes Biologicae, Societas Scientiarum Fennica*, **68**, 32 pp.

Jokipii, Mauno 2001: Suomen hautasaaret. Laitinen, Erkki (toim.) *Ruumis- ja kalmasaaret. Etäällä kirkkomaasta*. Hankasalmen Kotiseutuyhdistyksen julkaisuja 3.

Kauppi, P. 2004: Ihmisen kosketuksessa. Litokairan, Olvassuon ja Iso Tilan-Housusuon alueiden maankäytön historia eräkäynnistä metsätalouteen. Metsähallitus. Luonnonsuojelu. Maankäytön historian tutkimus. Helsinki.

Korteniemi, M. 1992: *Rangifer tarandus fennicus* ja pohjoisen havumetsäalueen pyyntikuoppajäänteet. Julku, K. (toim.) Suomen varhaishistoria: 165-196. *Studia Historica Septentrionalia* 21. Rovaniemi.

Lehtonen H. (toim.) 2001: Luontoa ja historiaa Syötteen alueelta _ Syöte Life-projektin perusselvitykset. – Metsähallitus; Pohjanmaan-Kainuun luontopalveluiden arkisto, Oulu.

Schulz H.-P. 1996: Pioneerit pohjoisessa. Suomen varhaismesoliittinen asutus arkeologisen aineiston valossa. Suomen museo 1996:5-46.

Arkistolähteet

Karjalainen, T. & Taivainen, J. 2009. Taivalkoski kulttuuriperintöinventointi 2009. Itäinen alue, osa 1 raportti. Metsähallitus.

Kelola-Mäkeläinen, H. & Schulz H.-P. 2010 Taivalkoski pohjoisosa, kulttuuriperintöinventointi 2010. Metsähallitus.

Schulz, H.-P. & Taivainen, J. 2009. Taivalkoski kulttuuriperintöinventointi 2009. Läntinen alue, osa 1 raportti. Metsähallitus.

Sarkkinen, Mika 1999. Taivalkoski inventointi 1999. Museoviraston arkisto. Aarnio, J. 2001: Maankäytön historia Syöte Life alueella. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 133. 73 s.

Pudasjärven hoitoalueen kämpäkortisto. Metsähallitus, Oulun arkisto.

Kartat

Poppius J.W. 1862. kartta Litt: L 38 Jokijärven lohkon tiluksista ylijääneestä kruununmaasta Pudasjärven pitäjää, Oulun kihlakuntaa ja Oulun lääniä. Oulun maakunta-arkisto.

Metsätalouskartta Pudasjärven hoitoalue kl. I – IV, 1909; Kansallisarkisto, Metsähallituksen kokoelmat.
Metsätalouskartta Pudasjärven hoitoalue kl. I – IV, 1913; Kansallisarkisto, Metsähallituksen kokoelmat.

Web-sivut

- Geologian tutkimuskeskus, kallioperäkartta 1: 1 000 000. <http://www.gtk.fi/geotieto/kartat/kalpe/>
- Museovirasto – Rekisteriportaali:
<http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx>

Haastatellut henkilöt/tiedonannot

Jari Parviainen
Kari Polojärvi
Mauno Tyni
Aki Vanhala

Metsähallitus, metsätalous
Hans-Peter Schulz

Taivalkoski itä- ja lounaisosat kulttuuriperintöinventointi 2011

Osa 2 Kohdekuvaukset

Kohdeluettelo

Reiska- tunnus (suluissa alakohteiden määrä yht.)	Kohde	Inventointi- koodi	sivu
Esihistorialliset kohteet (esitys mj-luokka II)			4
139141	Saukkolampi Tulisija	Tai022	4
139506	Harjunnokka 2 Kivikautinen asuinpaikka (2)	Tai049	7
139514	Harjunnokka 3 Esihistoriallinen asuinpaikka	Tai050	11
139519	Harjunnokka 4 Kivikautinen asuinpaikka (2)	Tai051	14
139524	Salmentauskangas 2 Esihistoriallinen asuinpaikka	Tai053	17
139526	Harjunnokka 5 Esihistoriallinen asuinpaikka	Tai054	20
139604	Kolkonperä Maakuoppa	Tai061	23
139612	Laukunharju 1 Esihistoriallinen asuinpaikka	Tai062	26
139616	Laukunharju 2 Esihistoriallinen asuinpaikka	Tai063	29
139623	Laukunharju 3 Kivikautinen asuinpaikka	Tai064	32
139727	Laukunperä Esihistoriallinen asuinpaikka	Tai065	35
139730	Laukunharju 4 Esihistoriallinen asuinpaikka	Tai066	38
Historialliset kohteet (esitys mj-luokka II)			41
138750	Laihavaara Tervahauta	Tai001	41
138768	Myllykangas Tervahauta	Tai002	44
138783	Harjunnokka 1 Maakuoppa	Tai004	47
138817	Lomaniskansuo Paasikivi	Tai007	50
139045	Maijanlampi Tervahauta	Tai010	53
139048	Maijanlampi Tervapirtti jäännös (2)	Tai011	56
139102	Kisosvaara Tervahauta	Tai017	59
139144	Saukkolampi Tervapirtti jäännös	Tai023	62
139149	Saukkolampi Tervahauta	Tai024	65
139172	Kiikarinlampi Maakuoppa (12)	Tai027	68
139183	Väljänlamminkangas 1 maakuoppa	Tai028	71
139186	Väljänlamminkangas 2 maakuoppa	Tai086	74
139238	Eteisvaara Tervahauta	Tai031	77
139243	Heteaho Tervahauta	Tai032	80
139244	Heteaho Tervapirtti jäännös	Tai033	83
139247	Ruumisniemi Kesähautapaikka (4)	Tai034	86
139250	Konttivaara Tervahauta	Tai035	89
139251	Konttivaara Tervapirtti jäännös	Tai036	92
139405	Kolmikanta Rajakivi	Tai041	95
139502	Pikku Sammakkoaho	Tai048	99
139522	Salmentauskangas Historiallinen asuinpaikka	Tai052	102
139563	Jatkonkangas Kiviröykkiö	Tai055	105
139756	Viinakuusenkari Tervahauta	Tai067	108

139846 Rinnesuo Tervapirtti jäännös	Tai072	111
139850 Rinnesuo Tervahauta	Tai073	114
139862 Tenkaoja Tervahauta	Tai076	117
139927 Saarijärvi Rajakivi	Tai084	120

Ajoittamattomat kohteet **123**
(esitys mj-luokka II)

139874 Portinvaara 2 kivilatamus	Tai080	123
138096 Portinvaara 1 kivilatamus	Tai079	126
139922 Haapovaara 4 Kivipöytä	Tai082	129

Uuden ajan kulttuuriperintökohteet **132**

138778 Kuikkavaara Kolmiomittaustorni jäännös	Tai003	132
138804 Kolkonkangas Poroaitaus	Tai005	135
138815 Romevaara Merkkipuu	Tai006	138
139035 Lomaniskansuo 2 Pitkospuut	Tai008	141
139037 Lomaniskansuo 3 Pitkospuut	Tai085	144
139039 Koivuoja Porokämpä jäännös (3)	Tai009	147
139052 Varsovanlampi kämpä jäännös (4)	Tai012	150
139070 Varsovanlampi poroaita jäännös	Tai013	154
139082 Jänissuo 1 Niittylato jäännös	Tai014	157
139084 Jänissuo 2 Niittylato jäännös	Tai015	160
139087 Jänissuo Laavu jäännös	Tai016	163
139104 Kisosvaara Metsälentokenttä	Tai018	166
139106 Saukkolampi Kämpä jäännös (4)	Tai019	169
139124 Saukkosuo Kämpä jäännös (3)	Tai020	172
139127 Hämeenoja Kämpä jäännös (2)	Tai021	175
139161 Erämaa Porokämpä jäännös (2)	Tai025	178
139166 Suolampi Porokämpä jäännös	Tai026	181
139227 Koivuvaara Kämpä jäännös (9)	Tai029	184
139232 Koivuvaara Kolmiomittaustorni jäännös (2)	Tai030	189
139253 Raateoja Kalaränni	Tai037	192
139254 Raateoja Ylityspaikka	Tai038	195
139292 Konttilampi Pato jäännös	Tai039	198
139297 Koiravaaransuo Niittysauna jäännös	Tai040	201
139412 Tietämättömänvaara Kolmiomittaustorni jäännös	Tai042	204
139464 Iso Tietämätön Kalaränni	Tai043	207
139489 Sarvijärvi Kalaränni	Tai045	210
139491 Pikku Kaihlanen Niittylato jäännös	Tai046	213
139497 Kokkopalo Rakennus jäännös	Tai047	216
139572 Yli-Pääski Leimapuu (2)	Tai057	219
139582 Pääskensalmi Leimapuu	Tai058	222
139587 Ala-Pääski Kämpä jäännös	Tai059	225
139599 Sarvilampi Kämpä jäännös (3)	Tai060	228
139769 Myllykoski Myllyränni	Tai069	232
139830 Myllykoski Rakennus jäännös	Tai087	235

139836 Purosuo Niittylato jäännös	Tai070	238
139852 Rinnesuo Heinäsuova jäännös	Tai074	241
139861 Rinnesuo Pilkkapuu	Tai075	244
139866 Katajavaara Merkkipuu	Tai077	247
139870 Männistö Pilkkareitti (4)	Tai078	250
139926 Haapovaara 5 Puuristikko	Tai083	253

Rakennusperintökohteet **256**

139480 Sarvijärvi Veneliiteri	Tai044	256
139759 Vääräjärvi Uittokämpä	Tai068	259

Esihistorialliset kohteet (esitys mj-luokka II)

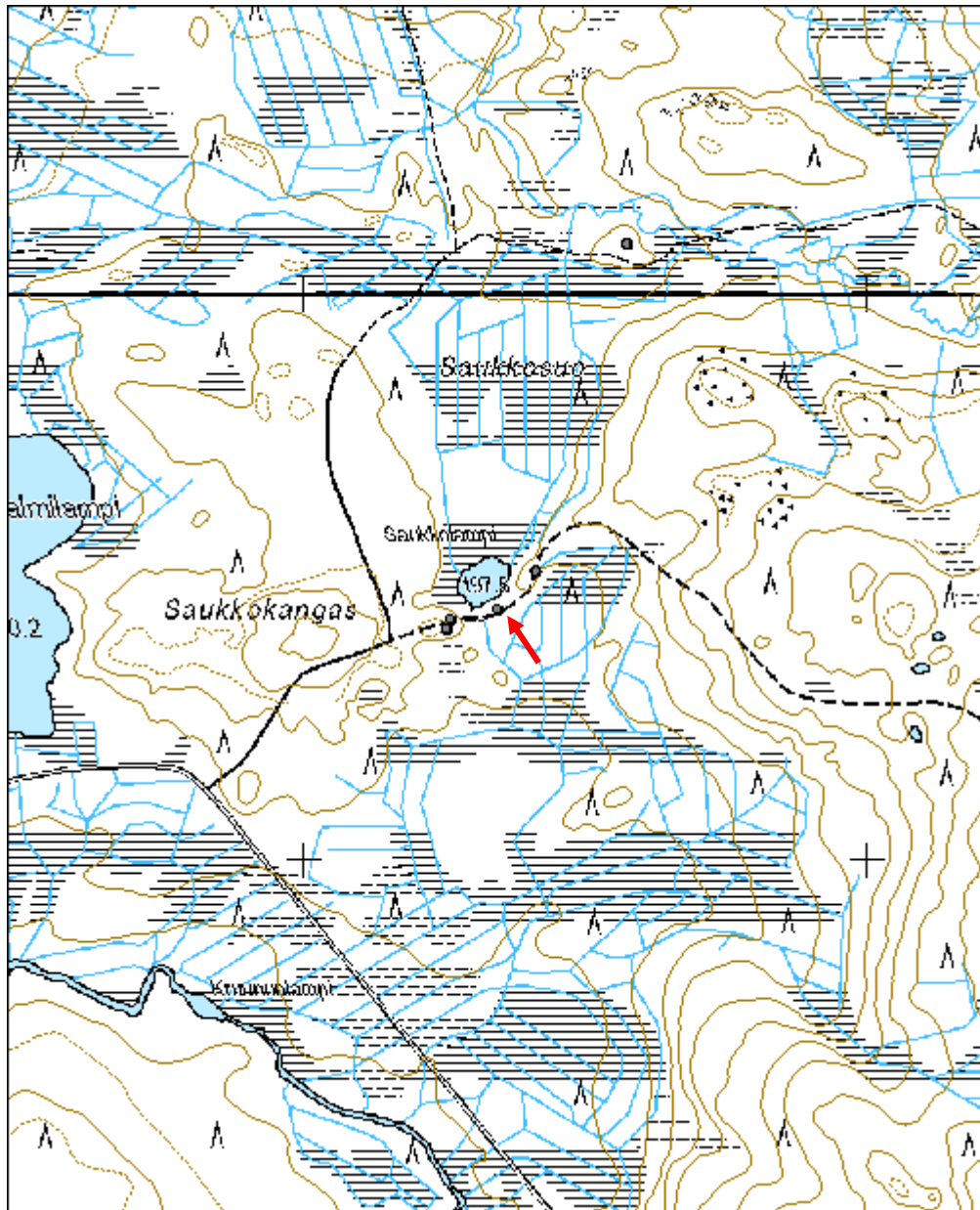
Saukkolampi Tulisija		MH-tunnus: 139141	
Kohdetyyppi:	2 Asuinpaikat?	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7117 Esihistoriallinen aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7259441, Y 3547342, Z 199	Löydöt:	
<i>Taustatiedot</i>			
Kohde löytyi inventoinnissa 16.06.2011			
<i>Ympäristön kuvaus</i>			
Etelä-pohjoissuuntainen hiekkaharjanne pienen lammen eteläpuolella. Kuivaa mäntykangasta. Metsätie leikkaa harjanteen.			
<i>Kohteen kuvaus</i>			
Pohjoisessa tienleikkauksessa suuren männyn juurakossa on tulisijan jäännös, läpimitaltaan 1,1 m, se koostuu 1-2 kivikerroksesta. Kivet ovat noin nyrkin kokoisia ja selvästi palaneet. Kivet ovat n. 3 cm vahvan huuhtoutumiskerroksen alapuolella, ja niiden kohdalla hiekka on punaiseksi palanut, alapuolella on ohut nokikerros; Tulisijasta 3 m länteen näkyi leikkauksessa pieni läikkä palanutta maata. Muita havaintoja ei tehty.			
<i>Kohteen rajaus</i>			
Kohde rajautuu pistemäisesti.			
<i>Tulkinta</i>			
Kyseessä on todennäköisesti leiri-/asuinpaikka, joka on tien takia suurimaksi osaksi tuhoutunut. Huuhtoutumiskerroksen perusteella kohde on esihistoriallinen.			
<i>Lisätietoja</i>			
<i>Toimenpiteet</i>			
<i>Tarkastukset</i>			
Tila: 3 Toteutettu	Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus	Tarkastusvuosi: 2011	
Tarkastuspv: 16.6.2011		Tarkastaja: H.-P. Schulz	
Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi			

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	3 Huono
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:		Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
		Selitys:	
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty		
Selitys:			

Lähikuva etelästä.

Kohdetyyppi:	2 Asuinpaikat?	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7259441, Y 3547342, Z 199	Mittakaava:	1:10000

Harjunnokka 2 Kivikautinen asuinpaikka	MH-tunnus: 139506
---	-----------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7111 Kivikausi	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	6 Digitointi, mittakaava >=1:10000
Koordinaatit:	X 7277562, Y 3594606, Z 237	Löydöt:	KM 38909

<i>Taustatiedot</i>
Kohde löytyi inventoinnissa 13.07.2011.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Itään järveen työntyvä niemi, joka on hiekkaharjun sivuhaara. Niemen pohjoisrannalla n. 3-5 m leveä hiekkarantavyöhyke, matala törmä, sen yläpuolella loivasti pohjoiseen viettävä maasto, melko tasainen. Lähellä rantaa kasvaa nuoria mäntyjä; rantavyöhykkeen ulkopuolella oleva alue on äestetty.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Niemen kärjen pohjoisella rantavyöhykkeellä on 150 m pitkä ja 20-30 m leveä asuinpaikka-alue (Pinta ala 3000 neliometriä), joka on suurrimaksi osaksi aivan rantavyöhykkeessä, länsi/lounaisosa sijaitsee tasanteella 2-3 m järvenpinnan yläpuolella. Rantahiekasta havaittiin yht. viiden lieden jäännöksiä, yksittäisiä palaneita kiviä, kvartsia ja palanutta luuta. Asuinpaikan itäisemmistä pisteistä, jossa maaperä muutu kiviseksi, löytyi iso alkeellinen kirves rantavedestä. Äestetyltä alueelta löytyi kahden lieden jäänteet, palanutta maata ja kvartsia.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pintahavaintojen mukaisesti.
<i>Tulkinta</i>
Kivikautinen asuinpaikka; löydetty kirves on varhaismesoliittinen.
<i>Lisätietoja</i>
Asuinpaikasta 1/4 osa sijaitsee metsätalouden maalla Taivalkosken kunnan puolella ja 3/4 osaa yksityismaalla Kuusamon kunnan puolella. Digitoidun alueen keskipiste on sen takia Kuusamon puolella.

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2011
Tarkastuspv: 13.7.2011 Tarkastaja: H.-P. Schulz
Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

Viranomais- rekisterinro:		Kunto: 3 Huono
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila: 2 Ei käytössä
		Kohteen suojelu: 9 Muu suojeluarvo
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty	

Yleiskuva rantavyöhykkeestä idästä.

Lieden jäännös rantahiekassa.

Alkeellinen kirves rantavedessä (Kuusamon/yksityismaan puolella).

Alue 2, lieden jäännös aurasvaossa.

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7277562, Y 3594606, Z 237	Mittakaava:	1:5000

Harjunnokka 3 Esihistoriallinen asuinpaikka	MH-tunnus: 139514
--	------------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7117 Esihistoriallinen aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	6 Digitointi, mittakaava >=1:10000
Koordinaatit:	X 7277474, Y 3594445, Z 240	Löydöt:	KM 38910

<i>Taustatiedot</i>
Kohde löytyi inventoinnissa 13.07.2011
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Järven pohjoisosassa oleva niemi (harjun sivuhaara), hieman korkeampi tasanne niemen tyvessä. Alue on avohakattu ja äestetty.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Noin 80 x 25 kokoiselta alueelta löytyi kolmen lieden jäännöstä ja niiden läheisyydestä jonkun verran kvartsia ja palanutta luuta. Paikoitellen oli yksittäisiä palaneita kiviä ja palanutta maata. Asuinpaikka-alue sijaitsee poikkeuksellisesti loivassa notkelmassa.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pintahavaintojen perusteella.
<i>Tulkinta</i>
Esihistoriallinen asuinpaikka, tarkempi ajoitus ei ole mahdollista; liedet saatavat olla erikäisiä.
<i>Lisätietoja</i>

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2011
Tarkastuspvm: 13.7.2011 Tarkastaja: H.-P. Schulz
Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	3 Huono
		Olotila:	2 Ei käytössä
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
Selitys:	

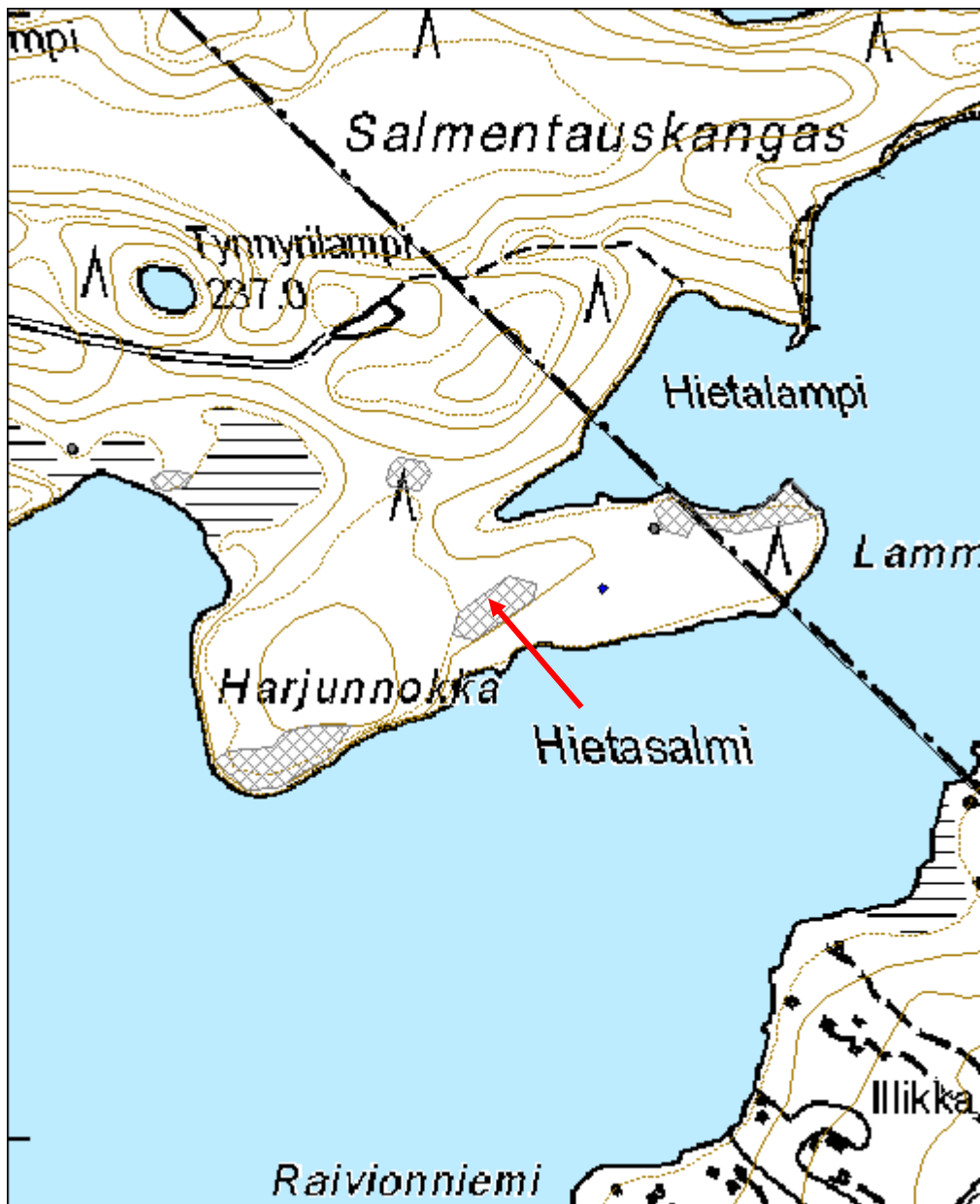

Yleiskuva idästä.

Alue 1, lieden jäännös lännestä.

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7277474, Y 3594445, Z 240	Mittakaava:	1:5000

Harjunnokka 4 Kivikautinen asuinpaikka	MH-tunnus: 139519
---	------------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7111 Kivikausi	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	2		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	7 Digitointi, mittakaava >=1:20000
Koordinaatit:	X 7277341, Y 3594257, Z 240	Löydöt:	KM 38911

<i>Taustatiedot</i>
Kohde löytyi inventoinnissa 13.07.2011.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Korkea kukkula järven pohjoisrannalla lounaaseen järveen työntyvällä niemekkeellä (harjun sivuhaara); alue on avohakattu ja äestetty.
<i>Kohteen kuvaus</i>
N. 3,5 m korkean törmän yläpuolella on lievästi etelään viettävä tasanne, alueen koillisosassa on havaittavissa heikko törmä ja sen yläpuolella n. 1 m muuta aluetta korkeampi toinen tasanne. Alueen koko on 120 x 30 m (yht. 3600 neliometriä) Korkeammalta tasanteelta löytyi lieden jäännökset, yksittäisiä kiviä ja kvartsia. Alimmalla terassilla havaittiin useiden lieden jäännöksiä sekä kvartsi- ja palaneen luun keskittymiä. Yksittäisiä löytöjä ja palaneita kiviä tavattiin koko alueelta. Törmän yläosassa alueen lounaisreunalla oli keskittymä KA I:1-keramiikka.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pintahavaintojen mukaisesti.
<i>Tulkinta</i>
Kyseessä on todennäköisesti kaksi eri-ikäistä asuinpaikkaa; ylemmällä terassilla ehkä lyhytaikainen leiripaikka, alimmalla terassilla runsaslöytöinen laaja varhaiskampakeraaminen asuinpaikka.
<i>Lisätietoja</i>

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2011 Tarkastuspv: 13.7.2011 Tarkastaja: H.-P. Schulz Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

Viranomaisrekisterinro:	Kunto: 2 Keskinertainen
--------------------------------	--------------------------------

Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Selitys:			

Alue 1, yleiskuva lännestä.

Keramiikkakeskittymä törmän yläreunassa.

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7277341, Y 3594257, Z 240	Mittakaava:	1:5000

Salmentauskangas 2 Esihistoriallinen asuinpaikka	MH-tunnus: 139524
---	-----------------------------

Kohdetyyppi:	2 Asuinpaikat?	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7117 Esihistoriallinen aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7277615, Y 3594070, Z 238	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kohde löytyi inventoinnissa 13.07.2011.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Harjun loiva alarinne, pieni soistuneen alueen ympäröimä "niemeke" lahden pohjukassa. Alue on avohakattu ja äestetty, ja suuri osa sitä on hakkujätteiden peitossa.
<i>Kohteen kuvaus</i>
N. 15 x 8 n kokoiselta alueelta löytyi kaksi keskittymä palaneita kiviä, heikkoa likamaata ja kvartsi-iskos. Havaintomahdollisuudet olivat heikot.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pistemäisesti, alueen tarkka rajaus ei ollut mahdollista.
<i>Tulkinta</i>
Todennäköisesti esihistoriallisen asuinpaikan/leiripaikan jäänteet.
<i>Lisätietoja</i>

<i>Toimenpiteet</i>

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2011
Tarkastuspm: 13.7.2011 Tarkastaja: H.-P. Schulz
Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	3 Huono
		Olotila:	2 Ei käytössä
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo

Selitys:	Selitys:
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
Selitys:	

Löytöalue lounaasta, kuvassa Timo Sepänmaa.

Kohdetyyppi:	2 Asuinpaikat?	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7277615, Y 3594070, Z 238	Mittakaava:	1:5000

Harjunnokka 4 Esihistoriallinen asuinpaikka	MH-tunnus: 139526
--	------------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7117 Esihistoriallinen aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	6 Digitointi, mittakaava >=1:10000
Koordinaatit:	X 7277592, Y 3594369, Z 243	Löydöt:	KM 38912

<i>Taustatiedot</i>
Kohde löytyi inventoinnissa 13.07.2011.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Notkelma kahden harjujaksoon kuuluvan kukkulan välissä n. 70 m järven rannasta ja 7 m järvenpinnan yläpuolella. Alue on avohakattu ja äestetty.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Noin 35 x 20 m kokoiselta alueelta havaittiin paikoitellen tummanruskea likamaa, palaneita kiviä ja jonkun verran kvartseja. Kivet ja kvartsi keskittyivät kahdella alueella notkelman itä- ja länsilaidalla. Länsilaidalta oli havaittavissa palaneiden luiden keskittymä, joka paljastui pieneksi luukuopaksi.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu aluemaisesti pintahavaintojen mukaisesti.
<i>Tulkinta</i>
Esihistoriallinen asuinpaikka. Sijainti kaukana järvenrannasta ja rantaa paljon korkeammalla harjun notkelmassa on poikkeava ja mielenkiintoinen. Asuinpaikan korkeus on lähellä ns. Irnin jääjärven tasoa.

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2011 Tarkastuspvm: 13.7.2011 Tarkastaja: H.-P. Schulz Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	2 Keskinertainen
		Olotila:	2 Ei käytössä
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo

**Ympäristön
suojelu:**

0 Ei määritelty

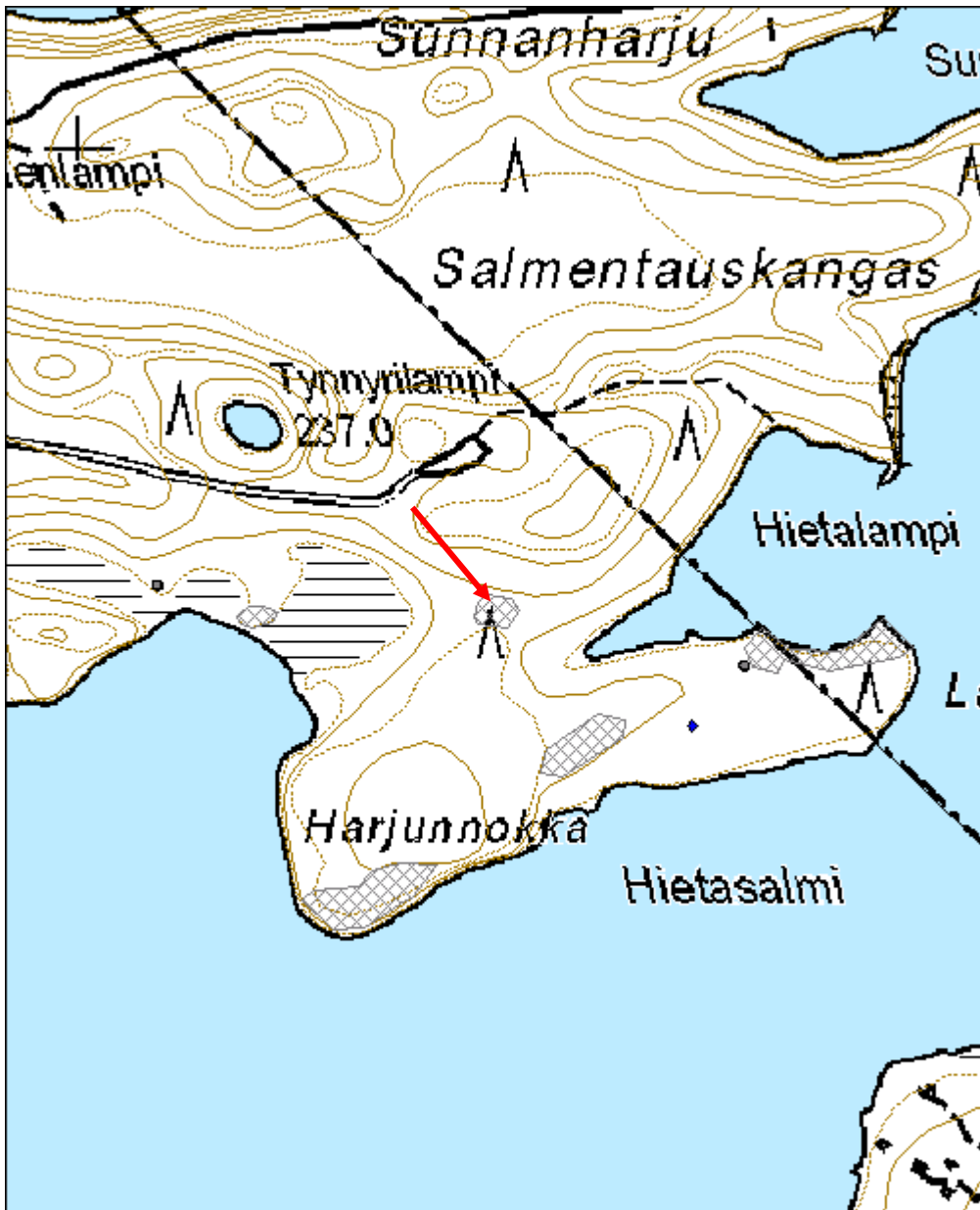
Yleiskuva pohjoisesta.

Luukeskittymä alueen länsireunalla.

”Luukuopan” profiili.

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7277592, Y 3594369, Z 243	Mittakaava:	1:5000

Kolkonperä Maakuoppa	MH-tunnus: 139604
-----------------------------	------------------------------

Kohdetyyppi:	17 Kivi- ja maarakenteet	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7117 Esihistoriallinen aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7278286, Y 3593626, Z 245	Löydöt:	

Taustatiedot

Kohde löytyi inventoinnissa 17.07.2011

Ympäristön kuvaus

Kapea jyrkkärinteinen harjunjakso lahden pohjoispuolella, kuivaa mäntykangasta, aluskasvillisuus puolukkaa ja sammalta.

Kohteen kuvaus

Pyöreä kuoppa, läpimitta 2 m, syvyys 0,2 m, kuopassa kaksoismaannos:
 2 cm huuht. krs
 3 cm rikastumiskerros
 2 cm nokikerros
 2 cm huuht. krs
 1 cm nokikrs
 5 cm rikastumiskerros, jossa nokhippuja

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti.

Tulkinta

Kuopan funktio on epäselvä, maannoksen perusteella se on esihistoriallinen.

Lisätietoja

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2011
 Tarkastuspv: 17.7.2011 Tarkastaja: H.-P. Schulz
 Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	2 Keskinertainen
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:		Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
		Selitys:	
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty		
Selitys:			

Yleiskuva lännestä, kuva T. Sepänmaa.

Kohdetyyppi:	17 Kivi- ja maarakenteet	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7278286, Y 3593626, Z 245	Mittakaava:	1:10000

Laukunharju 1 Esihistoriallinen asuinpaikka	MH-tunnus: 139612
--	-----------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7117 Esihistoriallinen aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7277850, Y 3593071, Z 238	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kohde löytyi inventoinnissa 17.07.2011.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Pieni tasanne harjun itäisellä alarinteellä rantavyöhykkeen yläpuolella. Kuiva mäntykangasta, aluskasvillisuus puolukka ja sammalta.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Rantatörmässä oli lieden jäännökset havaittavissa, sen lähistöllä oli palaneita luunsiruja. Törmän yläpuolella on loivasti järvelle päin viettävä tasanne, koko n. 15 x 4 m, koepistoissa havaittiin n. 10-15 cm paksu punertava likamaakerros huuhtoutumiskerroksen alla, yhdestä kuopasta löytyi palanutta luut (ei otettu talteen). Tasanteen pohjoisreunalla on kaksi maakuoppa: 1: mitat 3,5 x 2 m, syvyys 0,4 m; tavallinen maannos turve 15 cm, huuht.krs n. 10 cm 2. mitat 1,9 x 1,6 m, syvyys 0,5 m; sama maannos kuin kuopassa 1. Paikasta 80 m koilliseen oli rantavedessä mahd. lieden jäännöksiä.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pistemäisesti, tarkkaa laajuuden määrittäminen ei ollut mahdollista.
<i>Tulkinta</i>
Esihistoriallinen asuinpaikka; kuoppien funktio ja ikä on epäselvä.
<i>Lisätietoja</i>

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2011 Tarkastuspv: 17.7.2011 Tarkastaja: H.-P. Schulz Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

Viranomaisrekisterinro:	Kunto: 3 Huono
--------------------------------	-----------------------

Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty		
Selitys:			

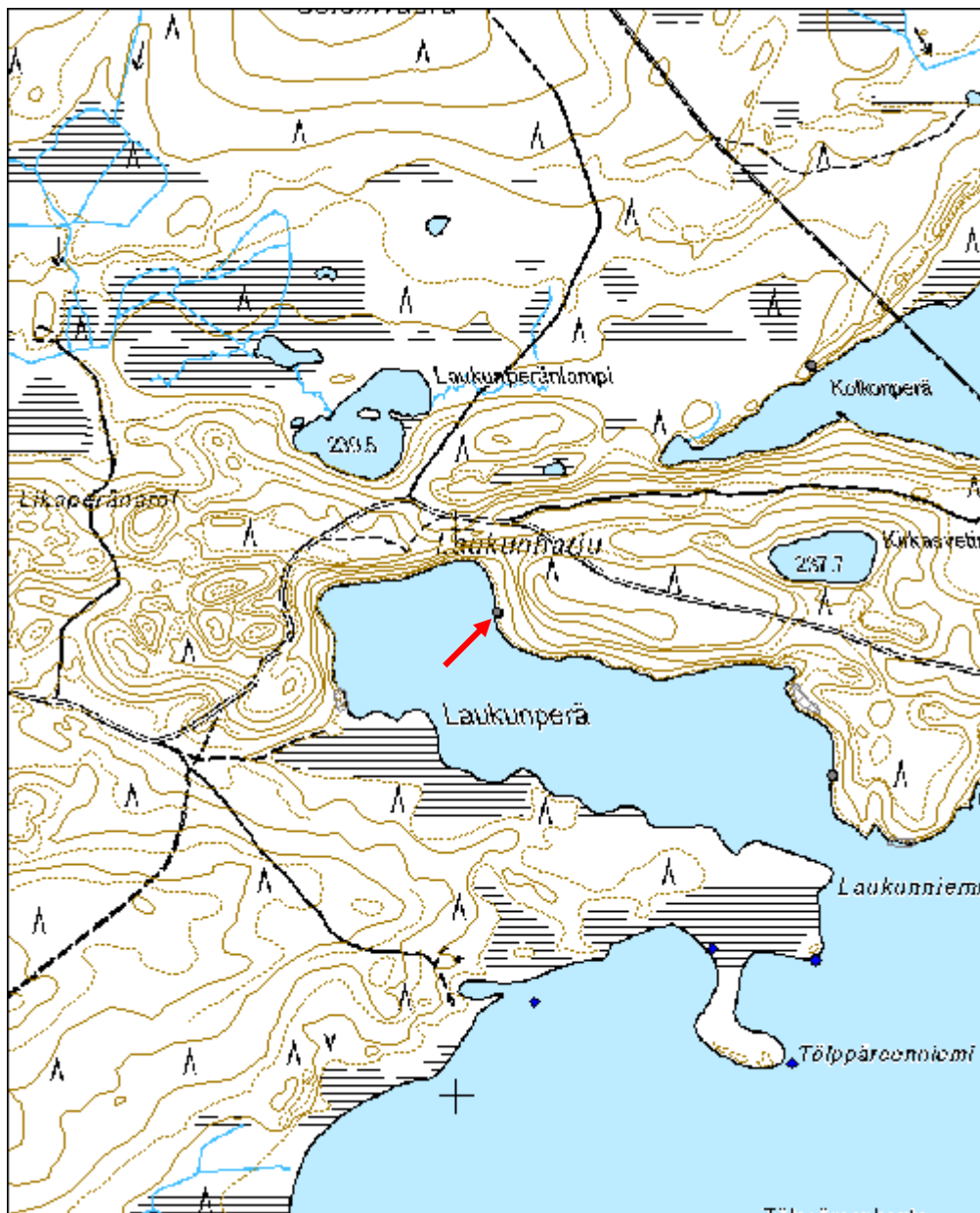

Ylempi terassi kaakosta.

Kuoppa 2 pohjoisesta.

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Copyright:	© <i>Metsähallitus</i> 2008 © <i>Maanmittauslaitos</i> 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7277850, Y 3593071, Z 238	Mittakaava:	1:10000

Laukunharju 2 Esihistoriallinen asuinpaikka	MH-tunnus: 139616
--	------------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7117 Esihistoriallinen aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	6 Digitointi, mittakaava >=1:10000
Koordinaatit:	X 7277699, Y 3593615, Z 240	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kohde löytyi inventoinnissa 17.07.2011.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Laaja tasanne harjun alarinteellä n. 3 m korkean rantatörmän yläpuolella. Alueella kasvaa eri-ikäistä mäntymetsää, aluskasvillisuus puolukkaa ja sammalta. Törmä on pikku hiljaa sortumassa, hiekkarantavyöhykkeen leveys on 5 - 8 m.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Rantahiekasta ja törmästä havaittiin 60 m matkalla palaneita kiviä ja jonkun verran kvartsia. Koekuopista törmän yläpuolella löytyi n. 65 x 10 m alueelta 5-10 cm vahvaa punertavaa likamaata ja kahdesta kuopasta pieniä palaneita kiviä. Varsinaisia kiinteitä rakenteita ei havaittu. Havainnot viittaavat kuitenkin laajan asuinpaikka-alueeseen (pinta-ala n. 900 neliometriä.)
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu aluemaisesti koekuoppien likamaahavaintojen ja rantahiekan pintahavaintojen mukaisesti.
<i>Tulkinta</i>
Esihistoriallinen asuinpaikka.

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2011
Tarkastuspvm: 17.7.2011 Tarkastaja: H.-P. Schulz
Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	2 Keskinertainen
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
--------------------------------	-----------------

Yleiskuva luoteesta.

Rantavyöhyke luoteesta.

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Copyright:	© <i>Metsähallitus</i> 2008 © <i>Maanmittauslaitos</i> 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7277699, Y 3593615, Z 240	Mittakaava:	1:10000

Laukunharju 3 kivikautinen asuinpaikka	MH-tunnus: 139623
---	------------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7111 Kivikausi	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	6 Digitointi, mittakaava $\geq 1:10000$
Koordinaatit:	X 7277446, Y 3593785, Z 237	Löydöt:	KM 38913

<i>Taustatiedot</i>
Kohde löytyi inventoinnissa 17.07.2011
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Soraharjanteen (harjun sivuhaara) eteläpuolella oleva rantavyöhyke, hiekka ja soraa, n. 2-5 m veden rajasta kasvaa heinää.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Rannasta ja rantavedestä löytyi n. 40 m pitkältä ja n. 10 leveältä vyöhykkeeltä runsaasti kvartsia ja palaneita kiviä. Kiinteitä rakenteita ei havaittu maaperä alueella on enimmäkseen hienoa soraa, 3 - 5 m rantaviivasta järveen esiintyy isompia kiviä.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu aluemaisesti pintahavaintojen mukaisesti.
<i>Tulkinta</i>
Kivikautinen asuinpaikka (ajoitus erittäin runsaan kvartsiaineiston perusteella), joka on jäänyt järven säännöstellyn vedenrajan alle.
<i>Lisätietoja</i>

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2011
Tarkastuspvm: 17.7.2011 Tarkastaja: H.-P. Schulz
Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	3 Huono
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:		Kohteen suojele:	9 Muu suojeluarvo
		Selitys:	

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
Selitys:	

Yleiskuva lännestä.

Kvartsikeskittymä rantavedessä.

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Copyright:	© <i>Metsähallitus</i> 2008 © <i>Maanmittauslaitos</i> 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7277446, Y 3593785, Z 237	Mittakaava:	1:10000

Laukunperä Esihistoriallinen asuinpaikka	MH-tunnus: 139727
---	------------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7117 Esihistoriallinen aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	6 Digitointi, mittakaava >=1:10000
Koordinaatit:	X 7277696, Y 3592794, Z 237	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kohde löytyi inventoinnissa 17.07.2011
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Kapea tasanne hiekkaisen mäen alarinteellä lahden pohjukassa. Tasanteella kasvaa erikäisiä mäntyjä. Aluskasvillisuus puolukkaa, sammalta ja heinää; hiekkarantavyöhykkeen leveys 2 - 4 m.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Rantahiekasta löytyi 40 m metrin matkalla 4 lieden jäännöstä ja rantavedestä yksi kvartsi-iskos. Koepistosta ehjällä tasanteella löytyi palaneita kiviä huuhtoutumiskerroksen alta. Alueen eteläpuolella on venepaikka ja resenti nuotio.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pintahavaintojen ja topografian mukaisesti.
<i>Tulkinta</i>
Esihistoriallinen asuinpaikka.
<i>Lisätietoja</i>

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2011
Tarkastuspvm: 17.7.2011 Tarkastaja: H.-P. Schulz
Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	3 Huono
		Olotila:	2 Ei käytössä
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
Selitys:	

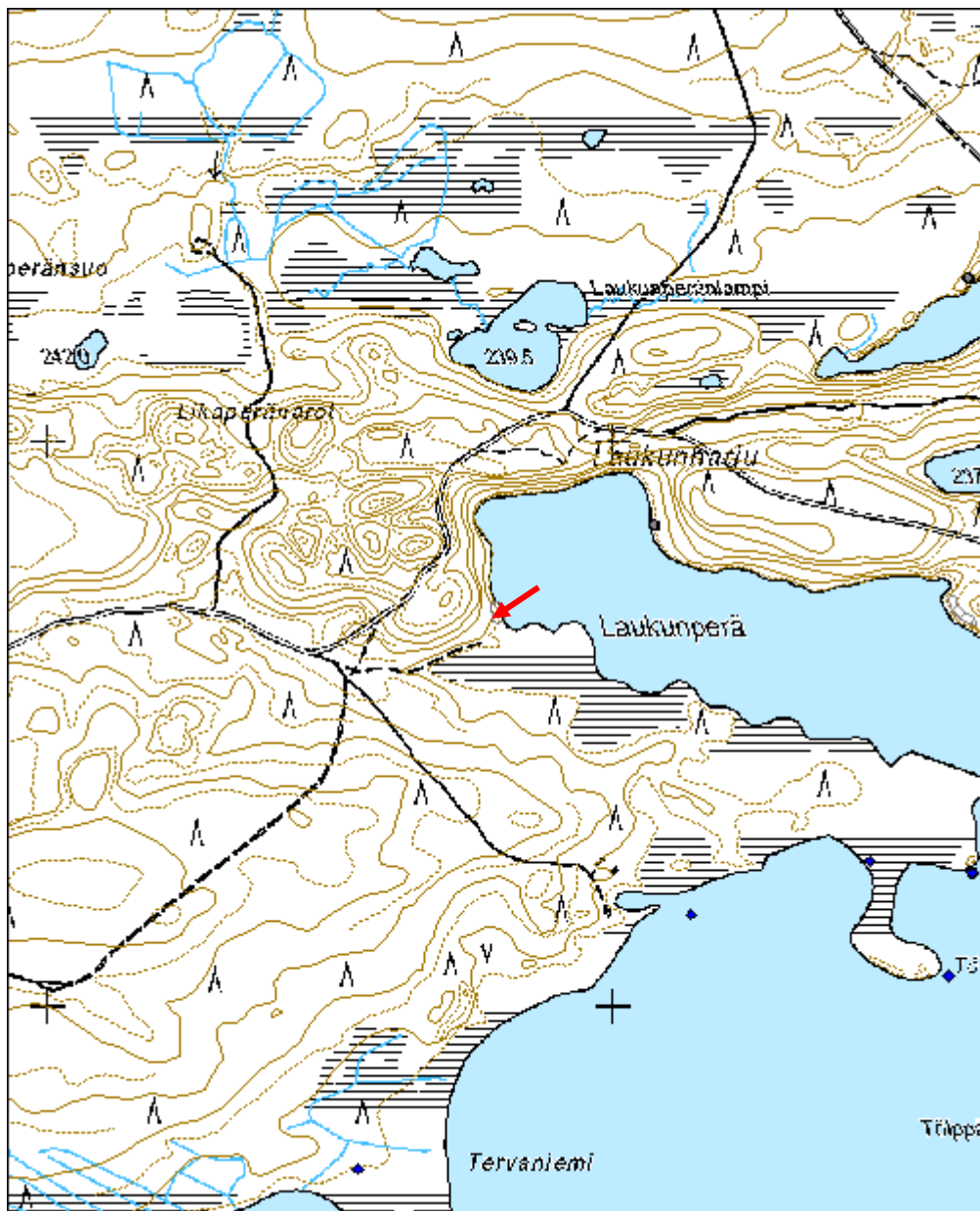

Löytöalue rantahiekassa pohjoisesta.

Koekuopan paikka lapion kohdalla, pohjoisesta.

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7277696, Y 3592794, Z 237	Mittakaava:	1:10000

Laukunharju 4 Esihistoriallinen asuinpaikka	MH-tunnus: 139730
--	------------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7117 Esihistoriallinen aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7277562, Y 3593664, Z 237	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kohde löytyi inventoinnissa 17.07.2011.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Matalan mäen itäpuolella oleva rantavyöhyke. Rantatörmän yläpuolella kasvaa nuorta mäntymetsää.
<i>Kohteen kuvaus</i>
N. 10 m matkalla havaittiin rantahiekassa ja rantavedessä palaneita kiviä ja kvartsia, kaksi palaneiden kivien keskittymää ovat ilmeisesti lieden jäännöksiä. Löytöalueen koko on n. 10 x 4 m.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pistemäisesti.
<i>Tulkinta</i>
Esihistoriallinen asuinpaikka, joka on jäänyt säännöstellyn vedenrajan alle.
<i>Lisätietoja</i>

<i>Toimenpiteet</i>

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2011 Tarkastuspvm: 17.7.2011 Tarkastaja: H.-P. Schulz Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	3 Huono
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen	9 Muu suojeluarvo

suojelu:

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
Selitys:	

Yleiskuva pohjoisesta.

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7277562, Y 3593664, Z 237	Mittakaava:	1:10000

Historialliset kohteet (esitys mj-luokka II)

Laihavaara Tervahauta		MH-tunnus: 138750	
Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		
Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7264298, Y 3598186, Z 257	Löydöt:	
<i>Taustatiedot</i>			
Kohde tarkastettiin inventoinnissa 07.06.2011, kohde on merkitty peruskartalle.			
<i>Ympäristön kuvaus</i>			
Kankaan loivaa etelärinne suon pohjoispuolella, varttunut kasvatusmetsä, pääosin mäntyä. Aluskasvillisuus puolukkaa, sammalta ja jonkun verran katajaa.			
<i>Kohteen kuvaus</i>			
Pieni tervahauta, läpimitta valli mukaan lukien 9 m, kuopan läpimitta 5 m ja syvyys 0,9 m. Halsi suuntautuu kaakkoon, pituus 3 m ja syvyys 1,5 m. Tervahaudassa ja vallin päällä kasvaa isoja mäntyjä.			
<i>Kohteen rajaus</i>			
Kohde rajautuu pistemäisesti.			
<i>Tulkinta</i>			
Tervahauta			
<i>Lisätietoja</i>			
<i>Toimenpiteet</i>			
<i>Tarkastukset</i>			
Tila: 3 Toteutettu	Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus	Tarkastusvuosi: 2011	
Tarkastuspvm: 7.6.2011	Tarkastaja: H.-P. Schulz		
Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi			

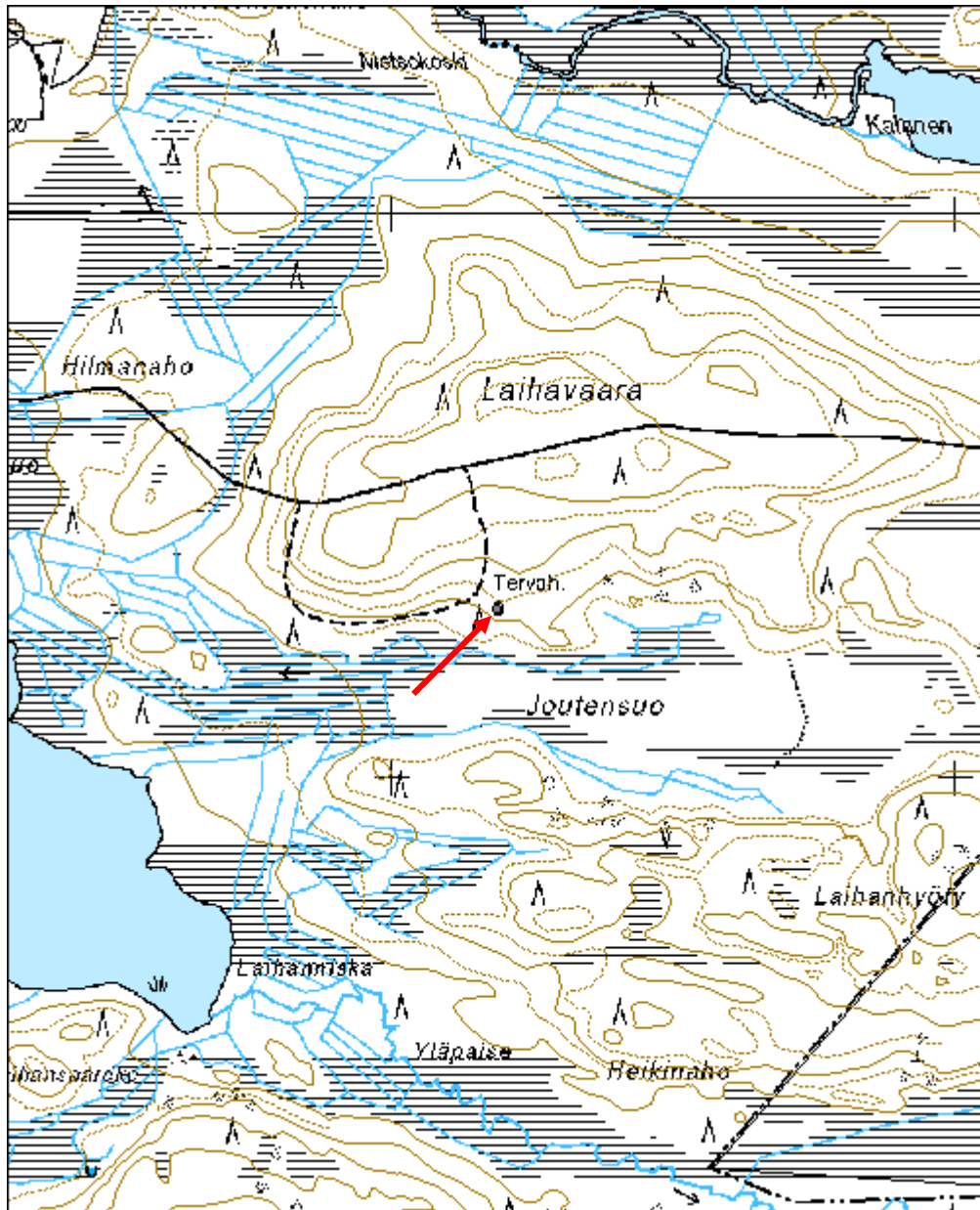
Viranomais- rekisterinro:		Kunto:	1 Hyvä
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:		Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Selitys:		Selitys:	

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
Selitys:	

Yleiskuva luoteesta.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© <i>Metsähallitus</i> 2008 © <i>Maanmittauslaitos</i> 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7264298, Y 3598186, Z 257	Mittakaava:	1:10000

Myllykangas Tervahauta	MH-tunnus: 138768
-------------------------------	------------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7265055, Y 3593625, Z 241	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kohde tarkastettiin inventoinnissa 07.06.2011, kohde on merkitty peruskartalle.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Tasainen etelä-pohjoissuuntainen kapea hiekkakangas, sen länsipuolella on puro. Kuivaa mäntykangasta, aluskasvillisuus varpuja ja sammalta.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Kaksoistervahauta, läpimitta valli mukaan lukien 17 m, kuopan läpimitta 9 m ja syvyys 1,3 m. Halssi suuntautuu länteen, pituus 4 m ja syvyys 1,5 m. Vallilla ja kuopassa kasvaa erikäisiä mäntyjä ja kuusia.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pistemäisesti.
<i>Tulkinta</i>
Tervahauta
<i>Lisätietoja</i>

<i>Toimenpiteet</i>

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2011 Tarkastuspvm: 7.6.2011 Tarkastaja: H.-P. Schulz Kuvaus: KMO-kulttuuriperintö

Viranomaisrekisterinro:	Kunto:	1 Hyvä
	Olotila:	2 Ei käytössä

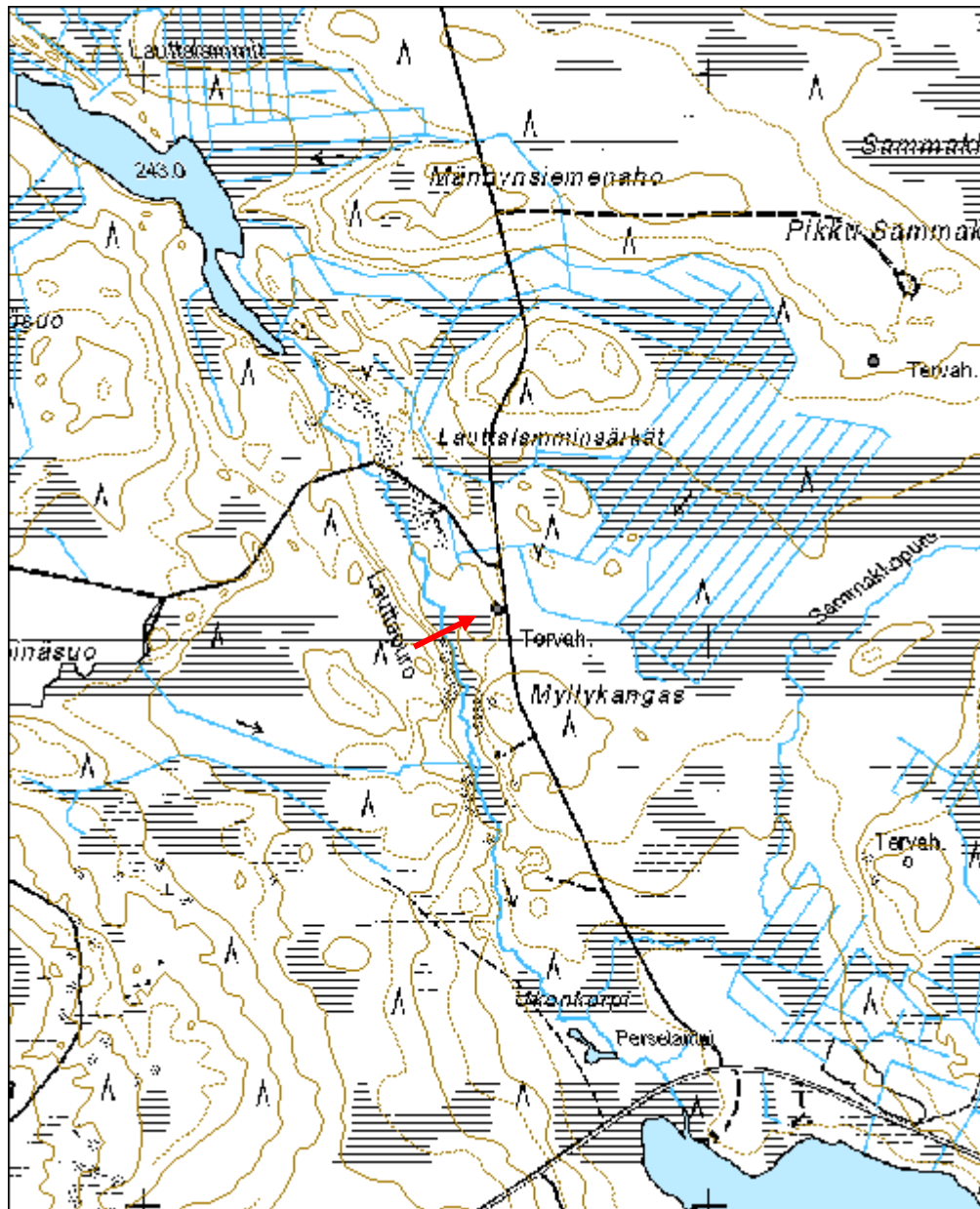
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Selitys:		Selitys:	

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
Selitys:	

Halssi kuvattu lännestä.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7265055, Y 3593625, Z 241	Mittakaava:	1:10000

Harjunokka 1 maakuoppa	MH-tunnus: 138783
-------------------------------	------------------------------

Kohdetyyppi:	17 Kivi- ja maarakenteet	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7118 Historiallinen aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7277544, Y 3594588, Z 238	Löydöt:	

Taustatiedot

Kohde tarkastettiin inventoinnissa 08.06.2011; lähde muinaisjäännösrekisteri.

Ympäristön kuvaus

Matalahko leveä niemi Ala-Irnijärven pohjoisrannalla Hietasalmen kohdalla. Alue on avohakattu ja kevyesti äestetty. Rantavyöhykkeessä nuorta puustoa ja heinää.

Kohteen kuvaus

Muinaisjäännösrekisterin mukaan järvelle itään työntyvällä niemellä on 3 kuoppaa, kaksi etelärannan tuntumassa ja yksi lähellä pohjoisrantaa. Paikkatietona on n. 3 kuopan välinen keskipiste, joka sijaitsee niemen keskikohdassa. Hakkuussa ja maanmuokkauksessa tämä alue oli säästetty; kuoppien varsinaiset sijaintipaikat oli aurattu. Etelärannan kuopat ei enää havaittu; pohjoisrannan kuoppa löytyi, sen läpi meni äestysjälki: Mitat ovat n. 2,2 x 1,8 m ja syvyys 0,5 m, pohjassa on ohuen huuhtoutumiskerroksen alla n. 10 cm vahva nokimaakerros

Kohteen rajaus

Kohde rajautuu pistemäisesti.

Tulkinta

Kuopan funktio on epäselvä.

Lisätietoja

Huom! kohteen koordinaatit ovat ainoan säilyneen kuopan gps-mittauksen mukaan. Nimi muutettu (mj-rekisterissä Lamminniemi) koska kohde on osa Harjunnokan alueen laajaa muinaisjäännösalueita.

Toimenpiteet

Tarkastukset

Tila: 3 Toteutettu

Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus

Tarkastusvuosi: 2011

Tarkastuspvm: 8.6.2011 Tarkastaja: H.-P. Schulz
 Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

Viranomais- rekisterinro:	832010074	Kunto:	3 Huono
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
Selitys:		Kohteen suojelu:	2 Muinaisjäännösrekisteri II
		Selitys:	

Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty
Selitys:	

Kuopan jäänteet (tumma alue kairan kohdalla) lännestä.

Kohdetyyppi:	17 Kivi- ja maarakenteet	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7277544, Y 3594588, Z 238	Mittakaava:	1:10000

Lomaniskansuo Paasikivi	MH-tunnus: 138817
--------------------------------	------------------------------

Kohdetyyppi:	17 Kivi- ja maarakenteet	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7261771, Y 3551456, Z 252	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kohde tarkastettiin inventoinnissa 13.06.2011, tiedonanto suunnittelumetsuri Mauno Tyni.
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Vaaran loiva pohjoisrinne suon eteläpuolella, mäntyvaltainen varttunut kasvatusmetsä, aluskasvillisuus puolukkaa, mustikkaa ja sammalta.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Noin 10 - 40 cm kokoisista kivistä tehty suorakulmainen kivijalka (mitat 2 x 1,6 m, korkeus 0,7 m) Sen keskellä on iso pystykivi (mitat 1,0 x 0,7 x 0,5 m). Kiven itäpuolella on hakkaus " Y 22 " Kivet ovat osittain jäkälän peitossa.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pistemäisesti.
<i>Tulkinta</i>
Paasikivi
<i>Lisätietoja</i>

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2011 Tarkastuspvm: 13.6.2011 Tarkastaja: H.-P. Schulz Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

Viranomaisrekisterinro:		Kunto:	1 Hyvä
Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
		Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo

**Ympäristön
suojelu:**

0 Ei määritely

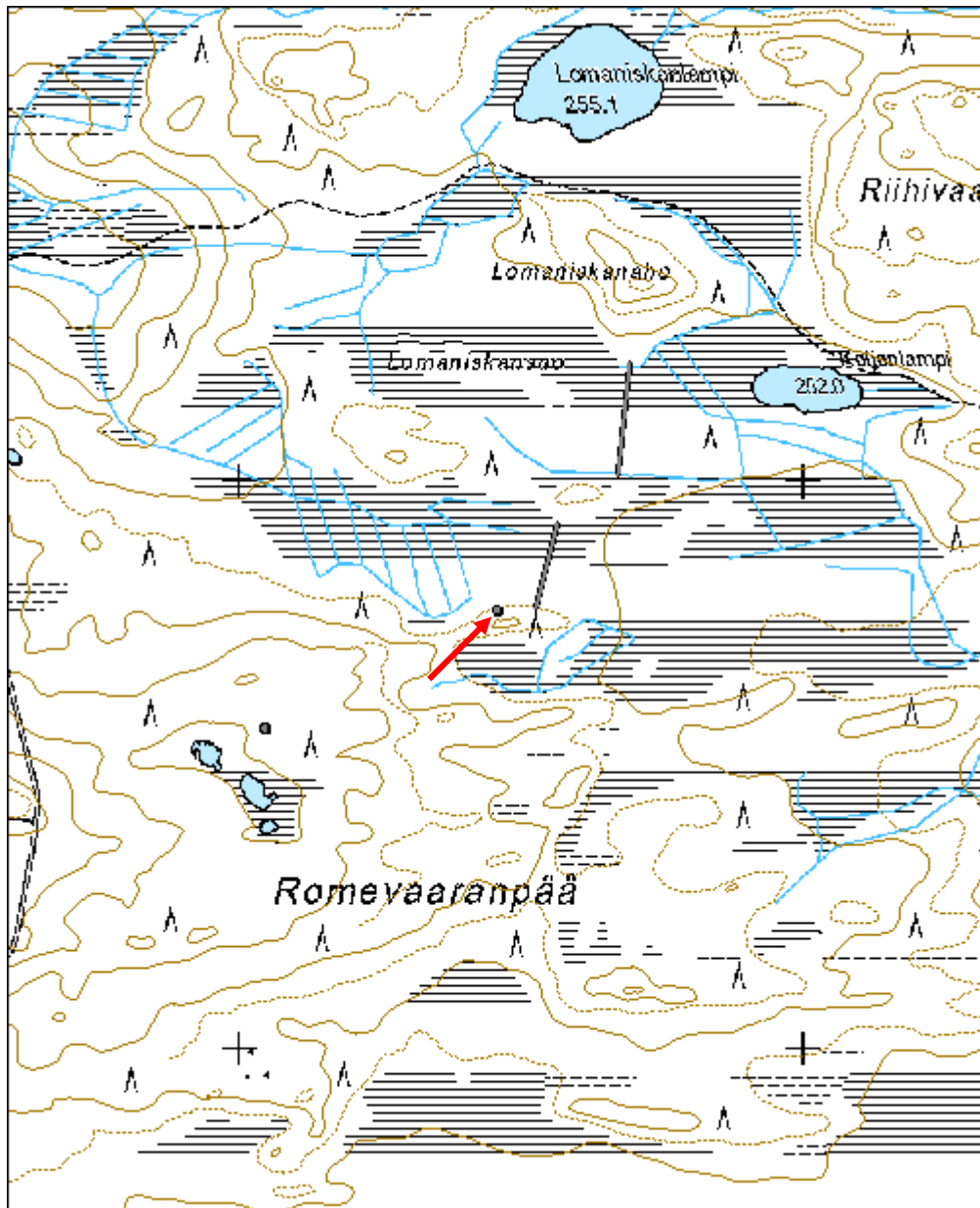

Timo Sepänmaa ja Mauno Tyny tutkimassa Paasikiven kaiverrus, lännestä.

Lähikuva kaiverruksesta.

Kohdetyyppi:	17 Kivi- ja maarakenteet	Copyright:	© Metsähallitus 2008 © Maanmittauslaitos 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7261771, Y 3551456, Z 252	Mittakaava:	1:10000

Maijanlampi Tervahauta	MH-tunnus: 139045
-------------------------------	------------------------------

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	1		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7271728, Y 3552154, Z 235	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kohde tarkastettiin inventoinnissa 14.06.2011, tiedonanto suunnittelumetsuri Mauno Tyni
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Laajan tasaisen harjujakson eteläreuna, pieni uloke, jonka itäpuolella on puro ja lampi. Eteläpuoleinen alue on soistunut. Kuiva mäntykangas, aluskasvillisuus puolukkaa ja sammalta
<i>Kohteen kuvaus</i>
Kohde sijaitsee törmän yläpuolella; läpimitta valli mukaan lukien 18 m, kuopan läpimitta 14 m ja syvyys 1,4 m; vallin korkeus 0,4 m. Halssi suuntautuu itään, pituus 6 m ja syvyys 2,4 m. Vallin päällä ja kuopassa kasvaa mäntyjä.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pistemäisesti.
<i>Tulkinta</i>
Tervahauta
<i>Lisätietoja</i>

<i>Toimenpiteet</i>

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2011 Tarkastuspvm: 14.6.2011 Tarkastaja: H.-P. Schulz Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

Viranomaisrekisterinro:	Kunto: 1 Hyvä
--------------------------------	----------------------

Arvotus:	3 Esitys mj-luokka II	Olotila:	2 Ei käytössä
Ympäristön suojelu:	0 Ei määritelty	Kohteen suojelu:	9 Muu suojeluarvo
Selitys:			

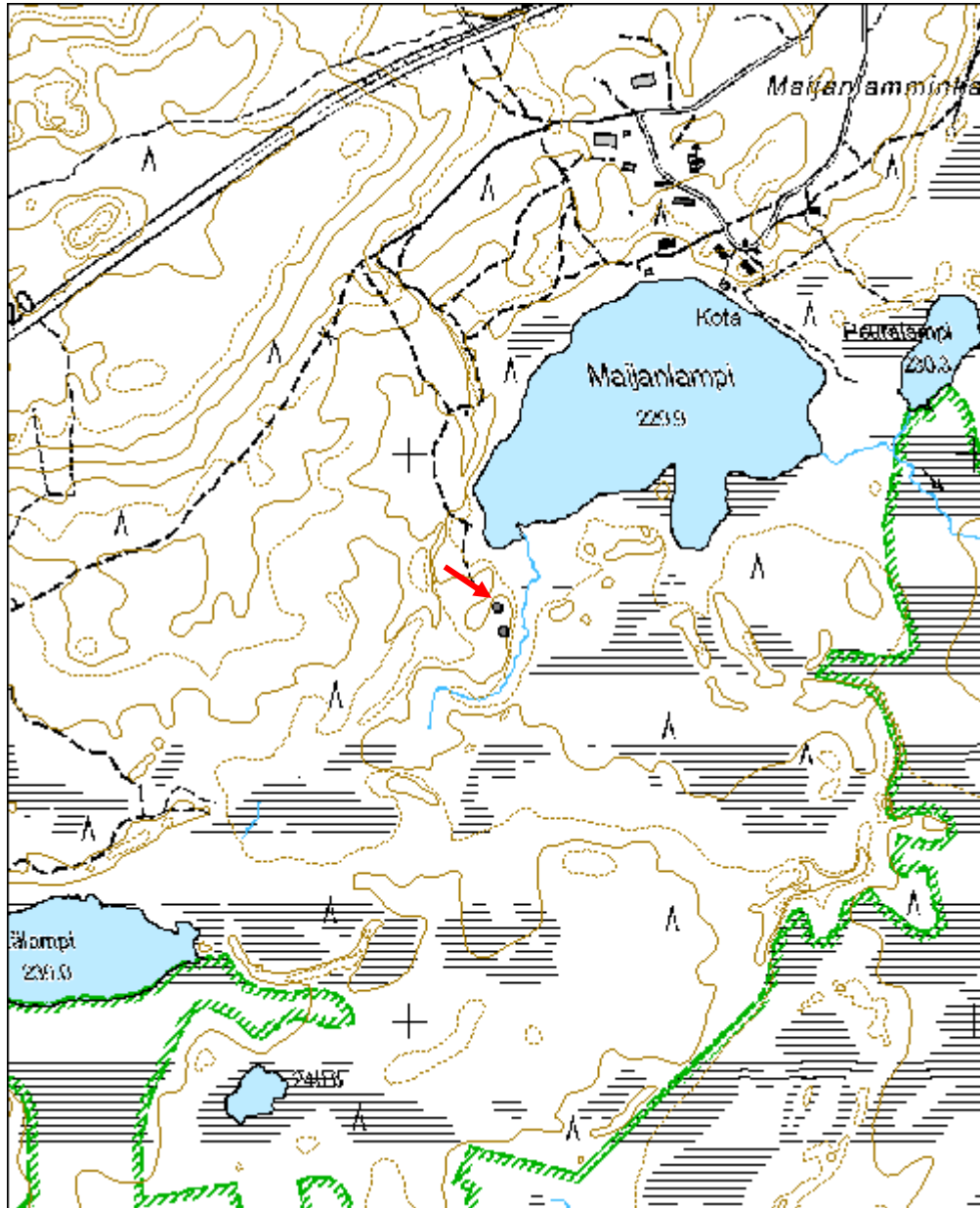

Yleiskuva lännestä.

Halssi kuvattu idästä.

Kohdetyyppi:	9 Valmistuspaikat/työpaikat	Copyright:	© <i>Metsähallitus</i> 2008 © <i>Maanmittauslaitos</i> 1/MML/08
Koordinaatit:	X 7271728, Y 3552154, Z 235	Mittakaava:	1:10000

Maijanlampi Tervapirtti jäännös	MH-tunnus: 139048
--	------------------------------

Kohdetyyppi:	1 Asuinpaikat	Haltija:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Ajoitus:	7116 Uusi aika	Ylläpitäjä:	151 Metsätalous Pohjanmaa
Rakentamisvuosi:		Kunta:	832 TAIVALKOSKI
Lukumäärä:	2		

Koordinaattiselitys:		Geometria tuotettu:	4 Gps-mittaus, korjaamaton
Koordinaatit:	X 7271686, Y 3552165, Z 235	Löydöt:	

<i>Taustatiedot</i>
Kohde löytyi inventoinnissa 14.06.2011
<i>Ympäristön kuvaus</i>
Laajan tasaisen harjujakson eteläreuna, pieni uloke, jonka itäpuolella on puro ja lampi. Eteläpuoleinen alue on soistunut. Kuiva mäntykangas, aluskasvillisuus puolukka ja sammalta.
<i>Kohteen kuvaus</i>
Aivan vierekkäin ovat kaksi pienen rakennuksen jäännöstä: Rakennus 1: mitat 4,5 x 4 m; 2 - 3 lahonnutta hirsikertaa havaittavissa, pitkä nurkka, koirankaula. Kaakkoiskulmassa kiukaan jäänteet (mitat 1,5 x 1,3 x 0,5 m: Oviaukko (leveys n. 1 m) itäseinässä kiukaan vieressä. Rakennus on varpujen ja sammalen peitossa. Rakennus 2: mitat 4,8 x 4,3 m; seinien kohdalla n. 0,3 m leveä ja 0,2 m korkea maavalli (sis. maatuneita hirsii). Kiuas on pohjoisnurkassa, mitat 1,8 x 1,4 x 0,4 m. Rakenteet ovat sammalen ja varpujen peitossa, maavallin päällä ja sisätilassa kasvaa isoja mäntyjä.
<i>Kohteen rajaus</i>
Kohde rajautuu pistemäisesti.
<i>Tulkinta</i>
Tervapirttien jäänteet; rakennus 2 lienee selvästi vanhempi kuin rakennus 1.
<i>Lisätietoja</i>

<i>Tarkastukset</i>
Tila: 3 Toteutettu Laji: 6 Suojeluarvojen tarkastus Tarkastusvuosi: 2011 Tarkastuspvm: 8.11.2011 Tarkastaja: H.-P. Schulz Kuvaus: KMO-kulttuuriperintöinventointi

Viranomaisrekisterinro:	Kunto: 3 Huono
	Olotila: 2 Ei käytössä